

GAZETA LITERARĂ

Anul VII nr. 42 (344) joi 13 octombrie 1960

ORGAN SĂPTĂMINAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R. P. R.

8 pagini 50 bani

„Adevărul va triumfa pentru că minciuna nu poate trăi multă vreme, oamenii vor înțelege minciuna oricât ar fi ea de machiată, oricât de iscusit ar fi ea prezentată de către fotografi, cinești, ziariști, artiști — oricum fizionomia minciunii va ieși la iveală și va provoca dezgust. Adevărul însă va atrage inimile popoarelor, adevărul este de partea noastră. Adevărul va triumfa!”

(Din răspunsurile tovarășului N. S. Hrușciov, la întrebarea cu ziariștii la O.N.U.)

„Realitățile contemporane trebuie privite în față. Trebuie să se recunoască existența în lume a unor state cu orinduire social-politice diferite și să se tragă concluzia înțeleaptă că, în condițiile date, numai conviețuirea pașnică a celor două sisteme poate feri omenirea de calamitățile celui mai pustitor război!”

(Din Cuadrata tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, la a 13-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. în problema reprezentării Chinei în O.N.U.)

Amur gul sclaviei coloniale

Istoria planetei e plină de evenimente de a căror importanță, de ale căror urmări contemporanii nu și-au dat todeauna seama.

Spiritul realist, lucid, al omului de azi vede limpede marile transformări pe care le trăim. Nu e nevoie de conștințirea posterității, ca să măsurăm noi înșine uriasa lor desășurare.

Printre acestea, este amurgul colonialismului. Națiunile finite pînă acum în obediința puterilor europene, popoarele numite „de culoare”, exploatale veacuri întregi de magnafii finarfelor și ai politici bătrîni Europe își ridică fruntea, în Asia și acum, în Africa, cerîndu-și în vîrstă maturității lor, dreptul la independență, la posesiunea proprie a bunurilor cu care natura le-a înzestrat solul și subsolul.

În afară de participarea altor conducători de state, a cincisprezece sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite este cea mai importantă de pînă acum prin recunoașterea unor state noi, de sub cerul tropical și prin energia cu care premierul sovietic, N. S. Hrușciov, alături de fruntașii țărilor socialiste, au proclamat dreptul de a fi libere al tuturor popoarelor, imperaltul lichidării unei sclavii seculare. „Tuturor trebuie să le fie limpede — a spus tovarășul N.S. Hrușciov — că lupta popoarelor pentru eliberarea lor nu poate fi oprită cu nici un fel de mijloace și cu nici un fel de forțe, întrucît aceasta este un măreț proces istoric ce se petrece cu o forță mereu crescîndă și ireversibilă.”

Sintem fericiți și mîndri că șeful delegației Republicii Populare Romine, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, și-a spus cuvîntul răsădit, în același sens: „Poporul român se pronunță cu hotărîre pentru abolirea delințivă și neîntreziată a acestui sistem blestemat care face să se cultemure de rușine pe oricine se simte om.”

În afară de beneficiarii seroitudinii, toți oamenii de omenie — inclusiv cei din țările colonialiste — au fost și sînt, cu inima și cu gîndul lor, alături de cei ce au proclamat, susțin și vor susține pînă la capăt, curmarea, odată pentru todeauna, a acestui nedreptății milenare: imperiul omenilor albi a supra acelor cărora un anume climat le-a schimbat culoarea pielii.

Lupta împotriva colonialismului e veche cît lumea. Faraonii și Elada înșăși au cunoscut seroitetea de dinți ai popoarelor subjugate. Republicile grecești se ridicau împotriva hegemoniei Athenelor, care confiscase bunurile celorlalte cetăți helene în folosul puterii centrale.

Nu sînt multe veacuri, de cînd America înșăși, colonie engleză, spaniolă și portugheză, și-a cîștigat dreptul la a conduce, la o viață proprie și la-a dobîndi cu eforturi uriașe.

În clipa de față, planeta trădește marile procese de dezrobire a popoarelor coloniale asiatice și africane, care au ajuns la acel moment al existenței lor cînd tutela altor state le-a devenit insuportabilă.

Istoria își urmează cursul firesc. Nimeni nu-l poate opri. Fiecare popor are să-și trăiască propria experiență, în conformitate cu solul, climatul, temperamentul, tradițiile și aspirațiile sale.

Națiunile independente sînt datorate să sprijine cu asistența lor leală, ridicarea popoarelor Asiei și ale Africii care au dovedit alina vigoare fizică și altele daruri spirituale.

Acest dezerat de-o uriașă importanță a fost pe deplin cîștigat, cel puțin moralmente. Va mai trece poate o vreme pînă să fie total realizat, dar sîntina bună, voinică, va rodi chiar dacă a căzut în crăpătura unei stînci. Nimeni nu poate opri puterile pămîntului să colceie, să fiarbă și să rodească.

Dacă acest for suprem care este Organizația Națiunilor Unite va izbuti să ne dea dezarmarea generală și totală, precum și destinarea internățională, își va fi îndeplinit cu strălucire menirea, spre satisfacția recunoscutoare a tuturor popoarelor, care așteaptă cu înfrigurare zăua unanimes conviețuirii pașnice pe globul oămînesc.

Acad. Victor EFTIMIU

CÎNTEC

despre O. N. U.

Sînt azi nouăzeci și nouă de steaguri care-și flutură colorile-n vînt. De pe tot atît de multe meleaguri adunară — cam — întregul pămînt...

Sînt azi nouăzeci și nouă de graiuri care se deosebesc nu numai prin grai: În unele vorbesc mîngîmile-n strîine alături în altele defunctul Adam, din nou pe punctul de a fi izgonit din rai.

Hei, în steaguri mai foșnesc potrivnice-adieri și-n graiuri mai se-nfruntă asprimi și mlădieri: — Vrajbă și Aur — sau — Pace și Piine — Dar pirghiile mașinii (și scumpii echipieri ai „Națiunilor Strunite” de bancheri și boieri) nici nu știu că frămîntă lumea de mine, din aluatul de azi și pezmelul de ieri!

Al o-sutălea steag, cel de albă culoare... Al o-sutălea grai, al încă-nrobitorilor popoare... Al o-sutălea vot, cel cu puterea hotărîtoare se-adaugă, nevăzute și răspund la ONU — ecou al întregii planete — : războiului, NU!

Octombrie 1960

Marcel BRESLAȘU

Literatura și combaterea ideologiei burgheze

Necesitatea unor ample discuții în jurul unor probleme teoretice ale creației literare contemporane a fost adeseori subliniată în presa noastră literară. Raportul prezentat de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la cel de al III-lea Congres al P.M.R. a creat o puternică reflecție bogată în viziuni.

Lucrările Congresului, pe de o parte, au scos în relief inepuizabilele posibilități de creație, ca și cum ar fi prins în fascicula de raze a unui puternic reflector bogăția viziunii ce se cere reflectată în literatură, iar pe de altă parte ne-au făcut să simțim și mai ascuțit rîmînerea în urmă a literaturii, concretizată mai ales prin aceea că zăgrăvirea viziunii noi și a eroilor ei în creație, e mai palidă decît realitatea. De aici izvorăște nemijlocit o întrebare care nu poate să nu-l frămînte pe fiecare scriitor: prin ce se explică rîmînerea în urmă? De ce literatura n-a reușit încă să dea opere pe măsura faptelor eroice ale poporului? Orientată așa discipul ar avea de la început un scop precis: viața, datorită față de cauza socialismului și a comunismului ne cer nouă scriitorilor, să dăm opere „la nivelul înalte-

lor exigențe artistice ale partidului și poporului”, opere în care măreția și bogăția viziunii noi să fie reflectate într-o formă artistică cît mai desăvîșită. O metodă de multe ori verificată este aceea a valorificării experienței partidului. Materialele Congresului al III-lea sînt de o bogăție inepuizabilă. Rezultat al unei activități multilaterale, aceste materiale conțin și o perspectivă mobilizatoare pentru viitor. N-ar fi oare extrem de util să cercetăm — din unghiuri de vedere cît mai variate — ce se desprinde din această perspectivă pentru literatură?

De bună seamă în acest caz atenția noastră va fi atrasă în primul rînd de constatarea că „în prezent activitatea ideologică, munca de lichidare a înfririlor educației burgheze în conștiința omenilor este tîrîmul principal al luptei de clasă, al luptei între veșnici și nou”. A spune că această concluzie își vizează și pe scriitorii și ceva de la sine înțeles. Dar prin aceasta n-am făcut decît să schițăm datele cele mai generale ale problemei. În continuare sîntem dator să vedem — mult mai concret, mult mai la obiect — ce implicații decurg de aici pentru teoria și practica creației. Nu cumva există o legătură în constatarea că literatura rămîne în urma viziunii și cea putrivă căreia activitatea ideologică e azi tîr-

mul principal al luptei de clasă? Nu cumva neglijarea — într-o anumită măsură — a acestui din urmă aspect de către scriitorii, a frinat întruciva dezvoltarea literaturii?

Înainte de a răspunde consider util să fac unele precizări care, poate, vor părea unora banale (pentru ce să mai forțăm ușor deschise). Le fac totuși pentru că-mi sînt absolut necesare în vederea argumentării ulterioare. Că literatura reflectă viața nu mai contestă nimeni la noi. Prin urmare: dacă în viața activitatea ideologică e tîrîmul principal al luptei de clasă, înseamnă că acest aspect esențial al realității trebuie să se fi oglindit și în creație. Trebuie să se fi oglindit cel puțin pe două căi: ca viața înșăși, adică în substanța realistă a operelor create, dar și în orientare. Creația literară nu este doar oglindirea luptei ideologice de clasă, ci și un tîrîm de manifestare a ei.

Formulate așa propozițiile de mai sus sînt indiscutabile. Dar ele devin inoperante — și pentru elaborarea concluziilor teoretice și în analiza la obiect — dacă sînt aplicate mecanic, dacă în aplicarea lor nu se ține seama

Mihai NOVICOV

(Continuare în pag. 6)

PAVLIN NAZARIE

„Tapim oșei în slujba păcii”

Din toată inima!

Pentru oricare artist care și-a închinat talentul și pricepera slujirii cinșite a artei sale, slujirii cinșite a poporului, perspectiva dreptului, cinșitei și păcii, perspectiva unei epoci prietnice de dăruire este un puternic îndemnul în munca sa creatoare. Noi, artiștii sîntem dornici de pace,

sîntem dornici ca munca noastră de creație să se desfășoare în liniște și sub cele mai bune auspicii. La tribuna Adunării Generale a O.N.U. tovarășul Hrușciov a prezentat în fața reprezentanților a șase țări un vast program pentru întipărirea dorinței pe care o nutrește toate popoarele: dezarmarea generală, crearea unei societăți fără arme, destindere și conviețuire normală între state.

Propunerea istorică a tovarășului N.S. Hrușciov de a pune capăt pentru totdeauna regimului colonial, dovedește încă o dată consecvența și principialitatea politicii internaționale a Uniunii Sovietice. Această atitudine barbară a popoarelor din colonii, această peptineră și fabrică de robi, această sălbăticie nu mai poate dăinui în secolul nostru, cînd Omiul e aproape gata să facă cunoștință nemijlocită cu planetele din cosmos, la distanțe de sute de milioane de kilometri.

Aceste propuneri realiste, constructive au primit aprobarea unanimă a opiniei publice și au fost aplaudate cu entuziasm de toți reprezentanții popoarelor iubitoare de pace prezenti în Adunarea Generală a O.N.U.-ului. Aceasta înseamnă că propunerile guvernului sovietic sînt făcute în spiritul sensului istoric, în seamă de dorințele arzătoare ale omenirii.

De la această tribună tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a exprimat prin cuvîntul său poziția țării noastre în problemele fundamentale ale contemporaneității.

La 27 septembrie în fața Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a exprimat cu fermitate hotărîrea poporului nostru de a lupta fără preget pentru instaurarea unei păci traice și îndelungate.

Exprimînd voința de pace a poporului nostru, necesitatea ca popoarele balcanice legate de vechi și tradiționale legături de prietenie să conviețuiească pașnic, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a reînviat propunerea cu privire la „încheierea unui tratat de înțelegere și securitate colectivă avînd drept scop să consolideze pacea în regiunea balcanică și să transforme întreaga zonă din care să fie eliminate bazele militare străine, rampete de lansare a rachetelor și armelor nucleare”.

Dacă în Balcani se va stabili încrederea reciprocă între state, dacă Balcanii vor deveni o zonă a păcii, cînd popoarele balcanice vor stabili relații de prietenie și colaborare, va dispărea cu siguranță acei „butoi de pulbere”, cum erau supranumiți Balcanii, vor dispărea „storiile” trase de imperiaștii care adormău au dat naștere celor două măceluri îngrozitoare, primul și al doilea război mondial.

Jules CAZABAN

Artist al poporului

DESPRE PROBLEMELE ACTUALE ALE LITERATURII SOVIETICE

Printre personalitățile care ne-au vizitat în ultima vreme țara, se află prozatoarea Vanda Vasilevskaia și dramaturgul Alexandr Korneiciuk, membru în prezidiul Consiliului Mondial al Păcii. Autor al unor piese cunoscute de publicul românesc, A. Korneiciuk ne-a împărtășit problemele care-l frămîntă în munca de creație.

— Care sînt chestiunile dezbătute în prezent de către scriitorii sovietici? — Ceea ce ne preocupă pe toți, a fost sintetizat de către tovarășul Suslov la întîlnirea omenilor de artă sovietici cu membri ai C.C. al P.C.U.S. și ai guvernului. E vorba de consfățuirea din împrejurimile Moscovei, la care a participat și Nikita Sergheevici Hrușciov.

Transfigurarea artistică a actualității și sprijinirea scriitorului atras de temele actuale, iată problemele centrale. Scriitorul care reflectă în cărțile sale contemporaneitatea, se află în prima linie a luptei pentru socialism. În legătură cu aceasta, a fost vorba și de misiunea criticului, de grija cu care trebuie să se aplice critica mai ales asupra operelor cu tendință actuală. Sarcina criticului este să dea un ajutor obiectiv, iar unicul criteriu de apreciere trebuie să fie valoarea operii respective, forța și claritatea mesajului pe care-l conține. Criticul este un ajutor al scriitorului cît și al cititorului, de aceea profesia sa este de o mare răspundere.

De vorbă cu Alexandr Korneiciuk și Vanda Vasilevskaia

O altă problemă expusă la consfățuire a fost aceea a speciului național. Trebuie să luptăm împotriva colonialismului național ca scop în sine. Nu e vorba de a înfășșa în mîd stereotip și cu precădere obiceiuri, datini particulare, ci mai ales de a releva tot ce a fost creat de către realitatea sovietică nouă.

Sarcina cea mai importantă a literaturii noastre este situarea în prim-plan a constructorului comunist, dezvoltarea bogăției sale creației. În felul acesta scriitorul se va afla în adevăr în prima linie a luptei pentru socialism. În trecut scriitorii au scris cu multă tristețe și scepticism. Contemporanii noștri, constructorii care știu că de preșințare este munca lor, merită cuvinte înflăcărâte, pline de bucurie și încredere.

— Cunoaștem piesele dvs.: „Crîngul

(Continuare în pag. 8)

Alexandr Korneiciuk și Vanda Vasilevskaia după întîlnirea cu scriitorii romni la Casa scriitorilor „Mihail Sadoveanu”

NATURA SI DESCĂTUȘAREA TIMPULUI

Foto: DAN GRIGORESCU

SADOVEANU SI CRITICA VECHIE

Lovinescu analizează, „materialul povestirilor” și încearcă o reconstrucție a lumii...

problematica esențială a lumii sadoveniene (care se va prezenta, în amănunțime, din ce în ce mai mult)...

venite locuri comune). Insaurea de capetenie a d-lui Sadoveanu este de a fi un senzational (adică un „senzorial” — nota noastră) de o putere covârșitoare...

lui Caragiale și care provocase riposta lui Ghenea: „frumosul — spunea și Lovinescu — nu e decît moral”.

de o mai mare acuitate de observație directă și nu simple imitații străine...

deceea ce el, Lovinescu, numea „forma specială a naturalismului rusesc” (deci un realism militant) considerată că „se apropie mai mult ca orice altă de doctrina romantică”.

„Advocat tatăl, mama din popor. A hoinărit pe uliți și pe cimpuri, a sălbăcit toată copilăria în Siret...”

drama lui Ion Ursu și a altora, cunoscută și frământată îndelung, nici din înclinăția lui Sadoveanu spre reconstituirea istorică a vieții strămoșilor săi...

de un adevăr pe care gânditorii marxisti l-au subliniat nu odată: că în creația artistică problemele vieții sociale nu se oglindesc direct, ci mijlocit, într-un mod specific, propriu numai artei...

de ce înseamnă, în fond, lupta ideologică, de clasă? Înseamnă înfruntarea a două concepții opuse asupra lumii, înfruntarea a două concepții care izvorăsc din două poziții opuse, reflectând interese de clasă opuse...

1945-47 nu va obține nici un rezultat. Atunci lupta de clasă pe țărîm ideologic se ducea în primul rând pentru orientarea politică a maselor...

Intimplare ca în „Lazăr de la Rusca” s-ar putea petrece și astăzi într-un colț al țării, dar și în acest caz ar fi apreciată de imensa majoritate a oamenilor muncii ca o înfrângere anacronică...

Literatura și combaterea ideologiei burgheze

de un adevăr pe care gânditorii marxisti l-au subliniat nu odată: că în creația artistică problemele vieții sociale nu se oglindesc direct, ci mijlocit, într-un mod specific, propriu numai artei...

de ce înseamnă, în fond, lupta ideologică, de clasă? Înseamnă înfruntarea a două concepții opuse asupra lumii, înfruntarea a două concepții care izvorăsc din două poziții opuse, reflectând interese de clasă opuse...

1945-47 nu va obține nici un rezultat. Atunci lupta de clasă pe țărîm ideologic se ducea în primul rând pentru orientarea politică a maselor...

Intimplare ca în „Lazăr de la Rusca” s-ar putea petrece și astăzi într-un colț al țării, dar și în acest caz ar fi apreciată de imensa majoritate a oamenilor muncii ca o înfrângere anacronică...

clor de om, spre Vrancea, spre Ceahlău, spre Căliman și Maramureș, spre Cheile Bicazului și la sălășurile păstrăvilor și cerbilor, toată domnia feciorenică și pură a zimbriilor de altădată...

ca materia (anorganică, vegetală și fauna) în veșnică mișcare, în veșnică transformare. Totul trece, nimic nu este statornic decît mișcarea; mișcarea este legea și condiția eternității materiei...

peste abisuri de secole, de a traversa hauri milenare. S-ar părea chiar că nu se simte bine decît „la largime” în timp, așa cum nu se simte bine decît „la largime” în spațiu...

SADOVEANU LA 80 DE ANI

rilor. Intre geologic și vegetal, pe de o parte, și timp, pe de alta, în opera lui Sadoveanu pare să nu existe advertențe cit, dimpotrivă, un fel de alianță, durată intensificînd splendoarele geologice și vegetale ale vitalității...

veșnică este legea înlănțuirii vieții cu moartea: „Viața și moartea se amestecă în holatul aceia de apă și mil, viața nemurimată și nesfârșită și moartea de fiecare clipă, Creștin și transformarea se succedea fără răgaz și o-o îndiferență dumnezeiască...”

Or, ideea de lege cuprinde într-un sens și ideea de timp. Miraculos și tulburător în natură nu l se pare lui Sadoveanu ceea ce este unic și nerepetabil ci, dimpotrivă, miraculos este acel fenomen care se repetă înțocmai din timpuri imemorabile...

Trbuie să afirmăm însă că noștrii lui Sadoveanu pentru măreția naturii primitive, „nestricate de mîna de om”, nu semnifică dragostea mizantropului pentru înțelesul...

Nici o distanță în timp nu-l sperie pe Sadoveanu. El are o capacitate excepțională de a urca și coborî fluxul timpului, de a păși firesc

Seninătatea sadoveniiană este un sentiment ambiguu sau mai curînd bivalent, care răspunde întocmai realității dialectice: viața se rennoiește prin moarte; seninătatea sadoveniiană nu ignoră moartea ei o depășește, integrînd-o vieții eterne.

„Advocat tatăl, mama din popor. A hoinărit pe uliți și pe cimpuri, a sălbăcit toată copilăria în Siret...”

Seninătatea sadoveniiană este un sentiment ambiguu sau mai curînd bivalent, care răspunde întocmai realității dialectice: viața se rennoiește prin moarte; seninătatea sadoveniiană nu ignoră moartea ei o depășește, integrînd-o vieții eterne.

Seninătatea sadoveniiană este un sentiment ambiguu sau mai curînd bivalent, care răspunde întocmai realității dialectice: viața se rennoiește prin moarte; seninătatea sadoveniiană nu ignoră moartea ei o depășește, integrînd-o vieții eterne.

Seninătatea sadoveniiană este un sentiment ambiguu sau mai curînd bivalent, care răspunde întocmai realității dialectice: viața se rennoiește prin moarte; seninătatea sadoveniiană nu ignoră moartea ei o depășește, integrînd-o vieții eterne.

Seninătatea sadoveniiană este un sentiment ambiguu sau mai curînd bivalent, care răspunde întocmai realității dialectice: viața se rennoiește prin moarte; seninătatea sadoveniiană nu ignoră moartea ei o depășește, integrînd-o vieții eterne.

Seninătatea sadoveniiană este un sentiment ambiguu sau mai curînd bivalent, care răspunde întocmai realității dialectice: viața se rennoiește prin moarte; seninătatea sadoveniiană nu ignoră moartea ei o depășește, integrînd-o vieții eterne.

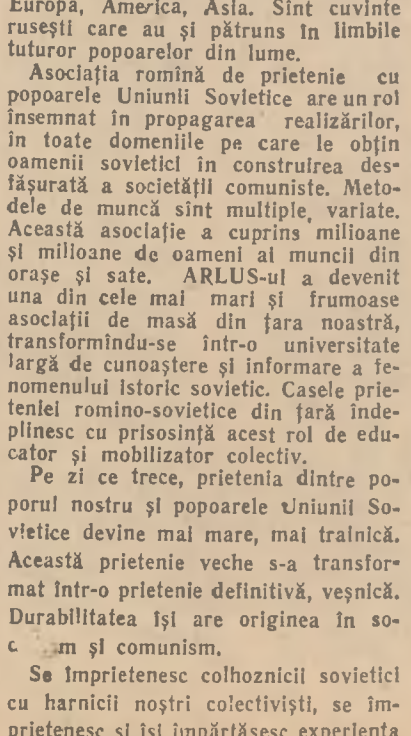
Seninătatea sadoveniiană este un sentiment ambiguu sau mai curînd bivalent, care răspunde întocmai realității dialectice: viața se rennoiește prin moarte; seninătatea sadoveniiană nu ignoră moartea ei o depășește, integrînd-o vieții eterne.

Seninătatea sadoveniiană este un sentiment ambiguu sau mai curînd bivalent, care răspunde întocmai realității dialectice: viața se rennoiește prin moarte; seninătatea sadoveniiană nu ignoră moartea ei o depășește, integrînd-o vieții eterne.

Seninătatea sadoveniiană este un sentiment ambiguu sau mai curînd bivalent, care răspunde întocmai realității dialectice: viața se rennoiește prin moarte; seninătatea sadoveniiană nu ignoră moartea ei o depășește, integrînd-o vieții eterne.

Mihai NOVICOV

TIA PELTZ

Seninătatea sadoveniiană este un sentiment ambiguu sau mai curînd bivalent, care răspunde întocmai realității dialectice: viața se rennoiește prin moarte; seninătatea sadoveniiană nu ignoră moartea ei o depășește, integrînd-o vieții eterne.

Dumitru CORBEA

EXPERIENȚA MEA

de ERSKINE CALDWELL

La începutul verii, regiunea Maine, adăpostită de liniștea pădurilor sale umbrase, era o lume de vis. Priveam dus pe gânduri umbrele verzi ce se lăsa puca zărilor luminoase dulci. Era o simfonie de verde, de la verdele închis al puietilor de pin și de tisa trecând prin verdele gingaș al pășunilor grase prin care sepruiuau păsările, până la apa verzuie a lacurilor calme în care se oglindea albastrul cerului. Cimpia nesfârșită era învaluită de pace, toate muzicile și meschinăriile păreau îndepărtate de această lume idilică. Era locul visat pentru scris, dacă aveai această înclinație.

Dar curind urma să află că vara nu e decât un anolimp scurt în Maine. Nu ține mai mult de câteva săptămâni și natura o hărăzește în fiecare an oamenilor numai pentru a-i ajuta să se pregătească de iarnă. Într-adevăr, această perioadă trebuie consacrată călătorii și procurării cu orice preț a bunurilor absolut necesare vieții în timpul celor două luni de ger aspru: mîncare și căldură.

Mîncare însemna cartofi, așa încît am semănat cartofi. Ca să auză ce mă încălzi, trebuia să adun lemne; să tai copaci și să crap butucii era acum sarcina mea zilnică, în vreme ce noaptea mi le petreceam scriind nuleve și făcînd cronica nenunțatelor cărți trimise de Cora Harris. Timp de câteva luni, somnul ajunsese un lux aproape inaccesibil.

Nu-mi puteam da seama de ce cantitate de lemne aveam nevoie ca să încălzesc din septembrie și pînă în mai o casă altă de mare, Barnea în care locuiam, vechi de un secol, fusese pe vremuri amenajată drept rezidență de vară. De ani de zile nimeni nu s-ar fi încumetat să-și petreacă iarna în ea. Era cum nu se poate mai răcoasă și mai aerisită pentru vară, o adevărată minune pentru cine vrea să-și petreacă acolo vacanța, sau pentru tînărul, dar cel de prin partea locului, care cunoscuse asprimea iernii și noaptea de îngheț, o priveau cu neîncredere. Această construcție cu acoperiș lăgătat, cu nenunțate încăperi, situată pe o ridicătură între două lacuri, în apropiere de Mount Vernon în comitatul Kennebec, era din trei părți expusă vîscodelor care blînde în Maine cît ține iarna, iar dintr-o numeroasăle ei încăperi, numai două aveau sobe.

M-am sfîșit atunci cu cel mai apropiat vecin, fermierul Arthur Dollo, care locuia la cîmă sute de metri de mine. L-am întrebat cum cîți stînjeni de lemne crede că mi-ar trebui pentru iarnă. Arthur, care trăise totdeauna prin partea locului își construisese, cuminte, o casă cu cîmă încăperi cu un singur etaj de abia sălătat de la pămînt, un fel de cutie. Pe reții și podul erau căpșușiți cu ma-

terial izolant, camerele erau mici și cu plafonul scund, iar postamentul era apăsător de îngheț. Magazia sa, cea mai mare încăpere din casă, era plină tot timpul anului cu lemne de esență tare, bine uscat.

Înainte de a-și spune părerea, el cercetă cu luare aminte locuința mea de vară, spațioasă și cocotată la înălțime.

— Gîndesc c-or trebui vreo optsprezece-douăzeci de stînjeni, pretul ei, dar adăugă prudent: numai să n-avem o iarnă friguroasă. În care caz, așa zice să fie vreo șase-șapte mai mulți, ca să poți rezista.

— Pînă la cît coboară termometrul, Arthur?

— Cel puțin vreo douăzeci sub zero.

L-am întrebat atunci dacă temperatura aceasta ține multă vreme.

— Multă, zău așa.

— Și cum cîți timp crezi că mi-ar trebui ca să tai douăzeci de stînjeni de lemne și să-i îndes în magazie?

— Fără ajutor?

— I-am răspuns că gîndeam să mă pot descurca singur.

— Ei atunci, așa spune că, apucîndu-te acum de lucru abia dacă o să termini cum pe cînd se retrag burlele în vizuimă. Ba poate că nici atunci după cum o fi vremea.

— Ar cam trebui să încep, în cazul ăsta — sunsei eu. Arthur fu de aceeași părere.

— Nu zic nu. Cînd te pișcă gerul, nu-i de glumit.

Începînd de la 4 iulie, mă apucai să dobor copaci și să tai butucii cum pe măsura sobei. La început am ales mesteceeni; creșteau mai aproape de casă decât esențele tari, arlar și fag și deosece după ce-i tăiam, trebuia să ai car, să-i împing sau să rostogolești butucii caile de două sute de metri pînă acasă, nu m-am dus mai departe. Cînd a dat prima zăpadă, la începutul lui septembrie, în magazia mea se aflau cam zece stînjeni de lemne verde. Mi se părea o cantitate enormă, o provizie fără sfîrșit și eram mîndru de treaba ce o făcusem. Am întrerupt deci munca de tăietor de lemne, mai ales că, gîndeam eu, casa tot nu avea mai mult de două sobe.

— Fără ajutor?

— I-am răspuns că gîndeam să mă pot descurca singur.

terial izolant, camerele erau mici și cu plafonul scund, iar postamentul era apăsător de îngheț. Magazia sa, cea mai mare încăpere din casă, era plină tot timpul anului cu lemne de esență tare, bine uscat.

Înainte de a-și spune părerea, el cercetă cu luare aminte locuința mea de vară, spațioasă și cocotată la înălțime.

— Gîndesc c-or trebui vreo optsprezece-douăzeci de stînjeni, pretul ei, dar adăugă prudent: numai să n-avem o iarnă friguroasă. În care caz, așa zice să fie vreo șase-șapte mai mulți, ca să poți rezista.

— Pînă la cît coboară termometrul, Arthur?

— Cel puțin vreo douăzeci sub zero.

L-am întrebat atunci dacă temperatura aceasta ține multă vreme.

— Multă, zău așa.

— Și cum cîți timp crezi că mi-ar trebui ca să tai douăzeci de stînjeni de lemne și să-i îndes în magazie?

— Fără ajutor?

— I-am răspuns că gîndeam să mă pot descurca singur.

SALVATOARE QUASIMODO

Lăsat în 1959, Salvatore Quasimodo, laureat al premiului Nobel, a fost oaspetele Uniunii Sovietice, suferind de inimă, el a avut un grav atac cardiac, pe cînd se afla la Moscova. Dragostea, spiritul de abnegație cu care a fost îngrijit în Uniunea Sovietică pe toată durata bolii sale, pînă la vindecare, se oglindește, între altele, într-o frumoasă poezie apărută de curînd și publicată în un scurt interval în traducere în ziarul „Pravda”. Aceste versuri ale lui Quasimodo, străbătute de un cald fior de recunoștință, le prezentăm în tălmăcire românească. Orientul și pulsativă lumii noi au deschis poeziei lui drumul larg de desfășurare a operii sale. Înca din 1945, el dăduse o culegere de lirice, în care ororile războiului recent erau semnate în accente intense — mărșă și cotitură în poezia italiană din acel moment. Prezentăm mai jos versuri din această etapă.

Aproape un epitaf

Aici departe de ceilalți, soarele bate în pămînt tău și-i reaprinde miera, iar nouă ne-amintesc că sîntem încă vii, ultimul greier al acestei veri, dintr-un arbust, și-adîncile sirene de alarmă, ce sună pe cîmpurile Lombardiei. O, arse voci ale văzduhului, ce vreți? Absurd, e încă pe pămînt războiul.

Coboară seara

Coboară seara: iar ne părășiți chipuri ale lumii scumpe, copaci, animale, oameni nevoiași în mantale soarelui, mame cu pîntecele sterp de-atîtea lacrimi. Ne luminează de pe șes zăpada asemenea lunii. O, pentru morții aceștia, loșiți! Dați lovituri pînă în inimă! Să urle cinema măcar în această singură țară, în cercul alb al îngropașilor.

Varvara Alexandrovna

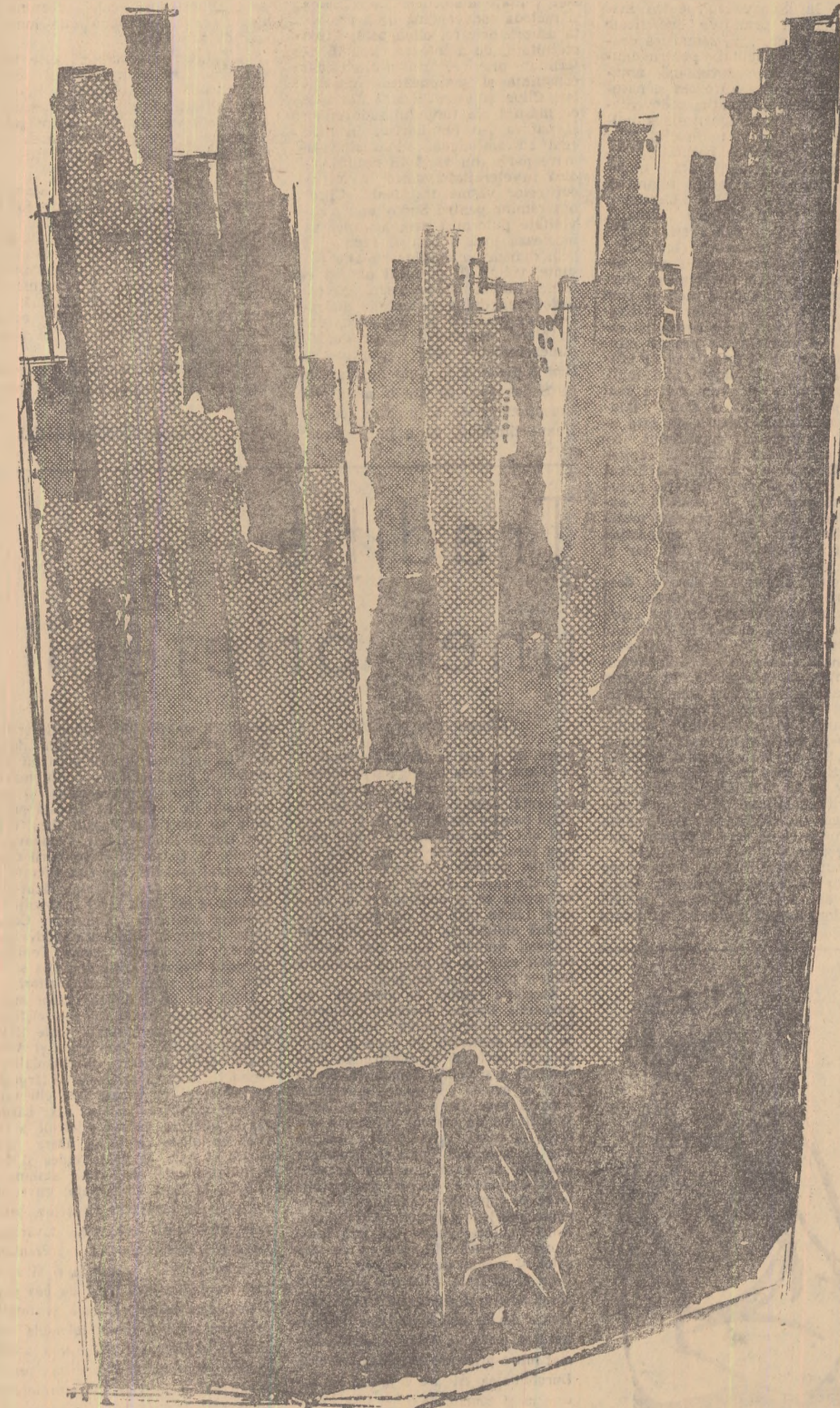
O ramură uscată de mesteacăn cu verdele-năuntru, bate în fereastra de vîrtej a Moscovei. Noapte — iar vîntul se desprinde dinspre Siberia

lucitor în geamul de spumă, vibrație de corzi abstracte în minte. Sînt bolnav: sînt eu, care pot muri din clipă în clipă, sînt chiar eu, Varvara Alexandrovna, în timp ce tu umbli

prin camerele din Bolkin cu pașii de pistă, cu ochii de veghe, infirmieră a sorții. Nu mi-e teamă de moarte, cum frică n-am avut de viață.

Mi-e ca și cum un altul ar zace — aici. Poate vîntul de dragoste și milă, de lutul care valîmî insepabilă natură, de sunetul loid al singurătății, ca un fruct pot să cad din viață. Febra mea își infierbîntă mina, Varvara Alexandrovna; sînt degetele mamei care stringîndu-se potolesc zguduirile, aducînd pace. Ești Rusia umană din vremea lui Tolstoi sau Maiakovski, ești Rusia, nu numai peisajul de zăpadă ce-l văd într-o oglindă de spital, ești un ocean de mîini căutînd alte mîini.

1960. În romînește de DRAGOȘ VRINCEANU

— Mesteacănul, spuse el, cînd verde nu încălzește, iar cînd e uscat nu ține focul. La anul poate că ai să te loțărăși să dobor arlar și ai să înț și cum să te încălzi.

— Într-adevăr în începutul lui ianuarie, cei zece stînjeni de mesteacăn erau pe sfîrșite, iar în pădure zăpada era înaltă de un stat de om. Ca să-mi cruț provizia ce-mi mai rămînea, nu mai făceam foc decât în cuptorul din bucătărie. Urmarea a fost că îngheț era atât de cumplit la mine în timpul nopții încît lemnul trosnea; și mi s-a părut că se aud împuscături.

Ca să pot sta în fața mașinii de scris, într-o cameră de la etajul întâi, trebuia să îmbrac un trening, o haină de piele și un palton. Picioarele mi-erou înfășurate într-o cuvertură și cînd în cînd mă opream din scris ca să suflu în degetele-mi întepenite. Prin fereastra dinspre răsărit vedeam o întindere fără margini de zăpadă înghețată, înaltă pînă la genunchi. Albul nesfîrșit și monoton nu era întrerupt decât de niște ridicături stîncose și de malurile lacurilor înghețate, măsurate de vînt. Lucrînd în asemenea condiții cite zece-douăsprezece ore pe zi, iar uneori chiar toată noaptea, compunam povestiri și nuleve, le modificam, le corectam, le relegeam, mereu cu aceeași tenacitate de nelînșat fără să-mi cruț nici timpul, nici oboseala, fără să-mi întreau o clipă munca.

În februarie, frigul deveni mai tăios decât mi-aș fi putut închipui vreodată. Dar tremurînd de frig intr-o cameră fără foc, cu geamurile aburite de răsunarea mea, avînd lîncătușă în degete și străduindu-mă ca povestirile mele să aibă exact tonul pe care-l doream, mă chinaiam să evoc și să redau imaginea zilelor calde și însorite în plină iarnă din Carolina de Sud și răsăritul Georgiei.

Nici Arthur Dollo, nici eu nu eram de fel sociabili; nu ne mai vorbisem de la începutul lui februarie. Dar trebuia să spun că sobolanii negri, sobolanii mari de cîmp, care în noiembrie se acuiseră în magazia mea de lemne ca să treacă iarna, mă părăseră, alungăți de frig și se refugiaseră în casa bine încălzită a lui Dollo. De nenunțate ori, fie ziua fie noaptea, auzeam zgomotul infundat al unor împușcături venind dinspre magazia lui Arthur, venind în șobolani ca să scape de ei.

Înainte de sfîrșitul lui februarie, am părăsit nordul Noii-Anglii luînd direcția sudului. De fapt, ar fi trebuit să încep prin a spune că Maine era cu adevărat un colț minunat pentru scris, dar cu condiția să te poți încălzi.

— Măgăbînd înăscut, îndrăgostit de hoinăreală, doream mereu să fiu în altă parte și sufeream ori de cîte ori trebuia să slau mai mult timp într-un loc. Pe cînd locuiam la Prospect în Carolina de Sud (aveam atunci vîrstă de șase ani), plecam deseori de acasă și mă duceam la un țărăn ce dădea cai cu împrumut; mă simțeam atît de bine la el încît, într-un rînd, părinții mei m-au călătat o zi și o noapte întregă pînă să mă găsească. Mai tîrziu, la nouă ani, m-avînt ideea să vind zărare de seară la Staunton în Virginia. Intr-o zi, în loc să mă întorc acasă, am luat trenul de Chesapeake și Ohio, cu un pachet de ziare sub braț. S-a oprit trenul și conducătorul a făcut să-mi piară poia să mă urc în tren ca să vind ziare la Cincinnati.

Deși am înaintat în vîrstă și am ajuns la douăzeci și patru de ani, fîm vine din ce în ce mai greu să stau mult în același loc. Desori mă surprind cu gînduri ce fac în acel moment oamenii care trăiesc cine știe unde, într-unul din sutele de orașe și orășele presărate pe întinsul Americii sau în marile centre ca Denver, Grand Rapids, Epokane, Toledo, Shreveport, Des Moines; mă opuc atunci o dorință irezistibilă de a pleca imediat să văd.

Pe scurt, terminarea provizior mele de cartofi și de lemne nu m-a apăsător ca o nenorocire ci, dimpotrivă, ca un motiv de a mă muta în altă parte. Ford-ul cumpărat de ocazie în urmă cu cinci ani multumită economiilor de la Atlanta, mai era încă în stare s-o pornescă la drum. Gîndesc, de altfel, că meseria de scriitor nu e din acelea făcute pentru o viață sedentară.

Am petrecut prin urmare o vreme la Charlottesville, apoi la Augusta-Lingă Morgana, în comitatul Edgefield din Carolina de Sud, am locuit cîteva săptămîni într-o cabană si-

povestire intensitatea de atmosferă, cîntărînd efectul său cu un fel de balanță interioră. Dacă povestirea producea asupra mea o impresie profundă, eram foarte mulțumit de rezultat, fără să-mi fac griji dacă se îndepărta de stilul tradițional. Speram că va veni timpul cînd nu numai eu ci și alții, printr-oare și editorii, le vor accepta și vor socoti că stilul acestor povestiri este cel mai adecuat subiectului.

Eram convins, de asemenea, că subiectul unei nuleve este mai important decât stilul ei, pentru a-i da viață. Intriga este elementul fundamental, esențial al unei scrieri de imaginație — ceea ce intriga țesută de autor din tot ceea ce cunoaște el despre viață, din gîndurile și aspirațiile unor bărbați și femei din care, deși aceștia nu au răit niciodată pe pămînt, adevărul vieții războiului și alia forță încît îi dau cititorului iluzia că trăiesc cu adevărat.

Eu nu copiam modelele, ci povesteam viața și redam dorințele fîntelor născute din creierul meu; dacă-mi construiau bine nuleva, acestea trebuiau să dovedească mai mult suflet decât mulți dintre cei vii. Creațiile minții noastre în oarecare măsură nu sînt altceva, desigur, decât reconstruirea amintirilor, a observațiilor noastre; altfel eroii romanelor ar fi falși. De aceea mă străduiam să prind aievea alitudinile unor oameni care, în condițiile pe care le imaginam eu, puteau servi ca lipuri în nuleva ce urma s-o scriu. Bineînțeles că în lung aceste refuzare fîntive erau mai mult sau mai puțin combinate.

În perioada respectivă (în 1927) am primit pentru prima oară câteva scrisori scurte de la editori în locul împrimatorilor confînînd refuzuri seci. Chiar dacă nici o revistă nu se declara gata să mă publice, aveam cel puțin satisfacția de a vedea că unii redactori șeli se osteneau să explice refuzul lor.

Întotdeauna se găsea cite un motiv pentru care nu mă sfătui să scriu nuleve: fie că erau prea lungi, fie că erau prea scurte, stilul era prea neclar sau subiectul prea „tare” pentru cititorii publicației respective sau prea realist pentru gustul comitetului de lectură. Era de mirare cite argumente logice și oculte se puteau găsi pentru a respinge o nulevă.

Pe lung aceste refuzare politicoase, primeam uneori și sfaturi. În principiu nu aveam nimic împotriva sfaturilor, alia timp citi corepundea direcției pe care pornisem și pe care înțelegeam s-o păstrez; dar sfaturile pe care le primeam mi se păreau de obicei destinate altcuiva și adresate doar din greșală mie.

Un redactor se mă sfătui să scriu pentru care nu mă sfătui să scriu nuleve de revista sa și să caut să-l urmez cît mai atent. Un altul mi spuse că viitorul este al articolelor comandate de anumite publicații comerciale și care se ocupă, de exemplu, de decorarea unei case, de diversele planșuri ce se pot face în jur și de stilul mobilier. Unul dintre ei se osteni să redacteze o misivă destul de lungă vînd să mă convingă să renunț să-mi scriu povestiri; fîm spunea că părerea lui este că nu sînt înzestrat în acest sens și că dacă mă încapătînez să continui nu voi reuși decât să-mi fie esecul și mai neplăcut.

Toate acestea erau interesante și mă făceau să prelucresc corespondența; dar ele nu-mi aduceau nici vreo re-

Desene de EUGEN MIHAESCU

BRABANTII de casa

Sedinta operativa de productie de la saptamana dimineata, care in mod obisnuit nu depasea cincisprezece minute, se lungi, de data asta, pina la opt si un sfert, ordinea de zi fiind foarte incalzita. Directorul Virban voia sa-si consulte colaboratorii in privinta lui Cotiga. A fost scos, ca necorespunzator, dar trebuie sa i se dea ceva de lucru - ce anume? Pe inginerii nu-i interesa situatia lui Cotiga, n-aveau timp de el, sa se ocupe de muncile de birou, prezenta ridicata din ameni, in semn ca nici pe ei nu-i intereseaza si n-au de gind sa se amestece; inginerul se Filipescu mormai ceva... da, e o problema, dar sa se discute alta data. Doar Ilie Strihan se arata dispus sa-si exprime acum, si categoric, punctul de vedere:

- Sa fie repartizat intr-o echipa.
- Nu-l ajuta sanatatea, obiecta Virban.
- E ca un tauz - si-a mai lucrat la sonda.
- Are ceva la rinichi!...
- Daca asa-i povestea, daca va-ngraji ati da de el, sari Strihan, dati-i un post onorific. Gasiti ceva... de ce sa mai discutam de pomana? Vad ca va-ngraji de el ca de copilul dumneavoastra. Bietul Cotiga! Tovarasii directori, eu ramin la parerea mea: asta-i hot, stia de afacerile soferilor si le ocrotete, fiindca-i picau bani grei.
- Nu exista dovezi, ii intrerupe Virban.
- O sa existe, dar pina atunci, cum v-ati spus, n-aveti dect sa-i tineti in braie.
- Fara nervi! propuse directorul.
- Fara! admise Strihan.

Dupa acest scurt duel se lasa o facere penibila. Virban vru sa se ridice, sa spuna ca in conditiile acestea el nu mai poate lucra, si-apoi sa iasa din birou. Indirect, Strihan ii acuzase, in fata oamenilor de raspundere din schie, ca tine partea unui hot... Care hot? Ca ancheta intreprinsa ii absolvea pe Cotiga, toti soferii declarau, sub semnatu, ca el n-a avut cunoastinta de nici o afacere. Vina lui Cotiga era de alta natura, ca organizarea prost transportul si dovodele lipsa de vigilenta. Atunci, ce mai doreste Strihan? Acuzati fara nici un argument. Rau face Cotiga, foarte rau ca nu-i da in judecata, sa se nevete minte.

- Cu asta am terminat, reluă Strihan, sa nu-mi mai cereti parerea, dati-i un post onorific! Dar, fiindca tot am lungit sedinta, vreau sa pun o intrebare: Ce planuri are directia noastra, introduc sau nu forajul cu turbina? Sonda la care forez eu ce sa intre in productie peste vreo trei saptamini, ma apuc de alta, a suta din viata mea; dar pe-a suta vreau s-o forez cu turbina. Faceti-mi placerea, rise Strihan, si aprobati. Dupa cite am auzit, si Vasiliu are de gind...

- De doua luni ma fiu de tovarasul director, se grabi Vasiliu.
- Prea esti pretios, il inghinioni Strihan... dinstul nu putea sa se ocupe de doua treburi in acelasi timp, si de Cotiga si de turbina, da-o-neolo...
- Eu plec, spuse Virban, si se ridica.
- Daca credei ca e cazul, n-aveai dect sa spui Strihan.
- Va rog sa va calmati, interveni Filipescu.
- Sintem foarte calmi, amindino.
- Sintem, aprobă directorul obosit - si se aseza. Deseara, hotari el o sa-i fac o vizita lui Strihan si-n zece minute ii spun totul. Altfel, ajungem sa ne parumim. Intelesese ca iesise intrind din multele dispute pe care le avusese cu Strihan in ultima vreme. Nu-i ramanea decat sa-si marturisesea greseala.

- Sa va raspund la intrebare, incepuse directorul... Va asigur ca introducerea forajului cu turbina ne-a preocupat, am luat o seama de masuri, sintem pe cale de-a cere conditiile tehnice, dar nu vad de ce ne-am grabi. E nevoie ca oamenii sa fie instruiti, si asta cere timp. Si-apoi, dupa parerea mea, nu trebuie sa mergem la experienta, la amplele experienta, sa forez cu turbina o singura echipa, ca sa ne am seama... Asta nu-i o solutie... el putin cinci, sase echipe...
- N-aveți dreptate, sari Filipescu.
- Potim, facu directorul, inca n-am ajuns la o concluzie - si i rise: Trebuie sa ne luam un arbitru.

- Ma ofer eu, mormai Strihan, S-a oferit trustul, inaintea dumitale...
- Dar si oamenii de-afel au un cuvint, se incapatină Filipescu, am vorbit cu multi dintre ei, nu-s impotriva, dar vor sa vadă ce rezultate da forajul cu turbina. Si-n cazul acesta, experimentam, o luna, doua, cit va fi nevoie.
- Sint de partea tovarasului inginer, anunta Strihan.
- Iar va pripiti, ii dojeni directorul. Si care sa fie acea echipa? Intreba el. A tovarasului Strihan. Uite ca nu pot fi de acord. Dinstul are o echipa buna, una dintre cele mai bune... si sigur ca va reusesti, dar pe mine ma intereseaza ce-o sa faca echipele de valoare mecie... si-atunci, o astfel de echipa trebuie sa experimenteze. Si-n al doilea rind, obiecta Virban, cu voce sca-

zuta, nu-i tocmai potrivit ca secretarul organizatiei de partid sa porneasca toate actiunile... oamenii ar putea sa tragă anumite concluzii, ca il protejăm.
- As propune echipa mea, spuse Vasiliu.
- Nici a dumitale. Alta... una mai slaba...
- Tovarasii directori, argumentele pe care le aduceți sint neserioase, se enerva Strihan.
- Ti se pare! Ce-ar fi sa te mai gindești?

Aupa aproape trei cesari de discutii se despartira incruntați, fara sa la vreo hotarie. Ingerul se Filipescu si conduse pe Strihan pina in strada si-i spuse sa n-ai ba nici o teama, ca echipa lui va fi pri-ma... Cu toate ca era foarte trist si necajit, secretarul izbucni in ris: "Ma mîngi ca pe-un copil, zise el, exact așa. Mai bine l-ai convinge pe tovarasul director sa renunte la incapatinare, ca n-ajunge departe cu ea". Filipescu se ridica din umeri: "Nu ma simt in stare, am incercat de-atitea ori... si decit sa ne certam...". "Ti fi voi ingineri, specialisti cu raspunderi mari, gind Strihan, dar intr-un fel, tot baletandri ai ramas". Reconstituind anumite intimplari din ultima luna, secretarul ajunse la concluzia ca relatia dintre el si director ar fi putut fi o intorsatura; dar, de-aia, nu vorba numai de el doi, inca n-ar

fi mare lucru, sint destui oameni pe lumea asta care nu se-mpaca, dar ei reprezentau ceva, organizatia de partid si conducerea schelei, de-sele lor ciocniri puteau sa aiba consecinte grave, sa ducă la ne-mulțumiri printre muncitorii. Se lega de mine la tot pasul, își zise Strihan, intoarce pe dotul tot ce-i spun și nici macar nu se-ntreaba dacă argumentele lui au sau nu valoare. Aoleu, domnule, proasta afacere". Faptul ca directorul nu era de acord ca echipa lui să introducă prima forajul cu turbina îl mihnise cumplit pe Strihan. So-cotea că și de ce este așa de plouat? Oniga nu-i mai raspunse, iar ceilalți se ferira să aiba de-a face cu brigadierul, cum s-apropia de ei, își cautau de lucru, se agitau... Strihan își aminti că văzuse pe biroul directorului o cerere a lui Alexandru Pintilie, maestrul son-dor, lasat sa te joce eu, te-avai și sa mai trimiti cereri din-astora, gind Strihan. Iși ridica eu o casa de-o sa mă pomenești". După terminarea schimbului îi chema pe toți in magazine, in biroul lui. După ce-i cîntari din ochi, se adresa lui Pintilie:

Fragment de roman de NICOLAE TIC

- Cum o duci cu viața?
- Cum stii, rise acesta, nici prea bine, nici...
- Bine, ti-ajung?
- Am ceva, ti-ajung?
- Ai multi, la cec. Si ce vrei sa faci cu ei?
- Pai, ca omul... poate ca mi-or trebui.
- Pintilie, dacă te mai fi de nazbitii, sa stii ca ma supar... asta n-ar fi nimica, reveni Strihan, dar nu te iert. Sondor de opt ani de zile, si tot la coada vacii tragi. Alexandre, cast-ti trebuie tie, ma? Sa-ti ridici casa pe bani tai? Aia de ti-o dai stă-ti-l nu-i buna?
- Tovarasii Strihan, dar nu-i gresala...
- Este, și încă una mare, de tot. Cu banii pe care-i bagi in casa poți s-o duci bine, tu și nevasta și copiii, sa boierii. Dar nu vrei, ca tu ai draci, fiu ta și gindul la o chichinca. Mica, urfa, dar sa fie a ta. Sa ai contract pe ea și s-o arazi altora: Asta-i casa, ridicata de mine! Pe banii mei! Vai de mine, face Strihan, judecata asta a matala ma sperie. Dragul meu, tu esti maestrul son-dor, și pina la batrinete o sa treci prin multe schele. Ca și mine asta-i o cincea schele și nu-i ultima. Si ce-al sa faci, dacă te trimite in alta parte. Iți lei casa in spate? Sa-ti urmagi cererea imediat. In toamna o sa-ti dam un apartament. E limpede?
- Pintilie se ghemui printre ceilalți, se facu mic și nu scose un cuvint. Era un muncitor sigur și foarte harnic dar și incapătunat, nu admitea nici o interventie in trebu-

riile lui; cind nu mai avea argu-mente tace, se-ncrunta și aștepta ca interlocutorul să obosească. Strihan se hotari să-l lerte deo-camdată, destul pentru ziua de azi! și trecu la Oniga. Acesta simțise primejdia și se forta să pară vesel, cit mai degajat.
- Tu de ce esti amarit?
- Vi se pare, rise Oniga.
- Nu te hizi. De ce esti amarit?
- Tovarasii Strihan, am și eu necazuri, ca oricare, vrei să vi le spun aici, față de toți? Prea mă luati repede, se supara Oniga, eu mă port frumos și pretind...
- Bine că pretinzi, fi intrerupe brigadierul, esti amarit și pretinzi... Măi băiete, reveni el, s-o dai naibii de loamea, ca asa nu am motive... și cum vrei să faci treaba dacă toată ziua îți plouă și-ti ninge? Oniga îl infrunță:
- Lasă, că și dumneata esti ne-cajit!
- Depinde de necazuri, depinde! Eu mă obișnuiesc să lucrez cu altele de oameni, continuă Strihan, blind. Toți avem neplăceri, sigur că da... și se gind: „Auzi, dragă Pavel, tu nici nu prea am motive... de soarta lui Cotiga! De asta-mi arde mie. Alte treburi nu mai am pe-aiaci! Să-i dea post onorific...“
- Cum zic, totii avem... dar atunci cind matala esti trist eu trebuie să rid, vrind, nevrind, ca să te fac să mai uiti. Ca altfel, dacă ne-am lua de mină și-am începe să plîngem, ajungem rău. Si-apoi, dragă Pavel, tu nici nu prea am motive... casa și-au dat, nevasta și-a venit... ironiza Strihan, al de toate, slavă domnului.

- De asta m-ai pofit acol, ca să vă bateți joc? Intreba Oniga.
Strihan observă că făcându-i șterge ochii pe furis, e congestionat, gata să tîpe, să se ia la bătaie - și îl judecă foarte aspru, socotind că se poartă inadmisibil. Om la douăzeci, aproape douăzeci și unu de ani, de doi ani și ceva muncitor, și plînge își pierde capul din pricina unei femei și și a înșurdat din prostie, nevasta i-a omorât zilele și acum nu știe cum să mai scape de ea; și fiindcă nu știe, plînge. Dar cind i-o cădea pe cap o nenorocire? Ca viața-i lungă și se pot ivi atitea!... Atunci își pune jurvătui? Hi? Strihan se ferise întotdeauna de oamenii tristi, înnăcruiți, de toți cei care trăiau cu gîndul că pentru ei nu mai există nici o scăpare. Acum simțea o mare dorință să-i scuture pe băieți; atîta să-i știe și să-i ironizeze pina cind s-or insenina. „Dar e inadmisibil, își repeta Strihan, la vîrsta asta și la viața lor... au bani, au ce mîcina, își iau pulovere și biciclete, nu le pasă de nimem și de nimic... și decădă de se-mpiedică de ceva și se cred oropsii. Uite ce multe de oropsii!... Doamne păzește! Băieții îi pricepeau intenția, că vrea să-l ia la rost în continuare și se foiau, își aruncau priviri, încercau să închege un front comun împotriva lui. Cel mai oropsit și neajutorat dintre ei părea a fi Mihai Căpățîna, nou venit in echipă, un băietandru de nici douăzeci de ani, scurt și-nedat. Căpățîna avea in clipa asta, o figură tare caraghioasă, de om hăituit, se ulța, des-pertat, in dreapta și-n stînga, numai la Strihan nu se ulța - și mereu își trecea palmele mari peste creștetul lustruit.
- Căpățîna, tu de ce te-ai tuns cu zero? Intreba Strihan.
- Așa mi-i zis, așa mi-a zis... tovarasul Pintilie...
- Pintilie... dumneata?
- Nu-i adevărat, da de unde! se miră Pintilie.
- Auzi, nea Căpățîna? Păi, de ce minți matala?
- Așa am crezut eu...

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Alexandru Pintilie luă o hotarie de care avea să se mire multă vreme; adică, el singur nu-și dădea seama cum de-a fost in stare s-o la: cu banii de casa Pintilie își cumpăra o motocicletă Jawa, de 125 cm³. Trei zile la rind, fără a-și marturisii cuiva intențiile, nici măcar soției, Pintilie dădu fuga la magazinul auto din T. și se-nvîrti pe lîngă motocicletele expuse. Morocănosul purtă, cu fiecare in parte, lungi discutiți, care începeau cu: „Te-ai lua pe tine, ori pe tine, dar cind o să te vadă nevastă-mea... aoleu!” In cea de-a patra zi, Pintilie se consulta cu doi vechi motociclisti și ceru vînzătorului să-i facă formele pentru o Jawa de 125 cm³, in rate. Achită pe loc patru mil, după care încleacă motocicletă. Omul sobru, reținut in toate, se credea acum eroul unei aventuri colosale. Ce-o să-l zică nevasta-sa cind o vedea călăr pe Jawa, asta numai Dumnezeu ar putea să știe. El, Pintilie, se gindise, într-un moment de slăbiciune, să-i aducă la cunoștință intențiile, dar, din fericire, se oprise la timp. Pentru nimic in lume și niciodată soția n-ar fi admis să prăpădească banii adunați cu greu, pe o motocicletă. Ea voia căsă, o casă mică, urtă, cum o fi, dar să fie a ei. Cum intră in S., ca un reductibil motociclist cu 70 pe ora, Pin-tilie simi admirație fără rezerve. Se luură după el douăzeci de băietandri; alții îl așteptau ca la

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

Antrenajii in rezolvarea unei probleme importante, care le solicita efortul, tinerii uitara, ca prin far-lușă, se risca... Pentru a stabili cîteva momente: to-varasul Pintilie va vorbi cu cei din schimbul de după-amiază, Oniga cu cei din schimbul de noapte, să fie și el pregătit. E limpede?

TOVARĂȘUL PARFENIE ȘI EXISTENȚA LUI DUMNEZEU

Stand la al 11-lea Pavilion de mostre

FRUMOSUL VESTIMENTAR

Un capitol însemnat în ambianța vieții de fiecare zi îl constituie, fără îndoială, hainele omului. Cine ar putea nega — fără să însemne — o rarismă excepție sau să comită un act de ipocrizie — bucuria ce-o simte când își pune o haină frumoasă care-l satisface propriu-gust și-i dă un sentiment de siguranță și demnitate. Au existat, desigur, în acest domeniu, prejudecăți favorite de anumite circumstanțe ale evenimentelor, cum e, spre pildă, acea boemă literară și artistică cultivând neglijența voită și sordidul vestimentar, sub zodia cărui înșiși tradiționala lavallieră, lunecată într-o parte, trebuia să cunoască imperceptibilul lustru al silinului, cu un decisiv apănaj al talentului și al superiorității. Și totuși, Catul se simțea excelent în vestiment elegant al vremii sale, Ovidiu se îmbracă în purpură, Petroniu dădea tonul în materie, Ronsard sau Cervantes nu obișnuiau să părăsească somptuosul guler deherbortă al secolului al XVI-lea, Pușkin, Goethe și Byron ne apar din portretele contemporane într-o înfrățită îmbrăcăminte. Baudelaire se studiază cu savantă pedanterie de estet rafinat, Esenin, cel venit în capitală din adâncul stepelor, purta, după cum singur o spune, cilindru și pantofi de lac, iar Maikakovski își croia costumele din cea mai fină stofă. Cel ce-ar dori să opună unei atare exemplificații se poate continua la infinit, pilda lui Tolstol îmbrăcat într-o cămașă de cîniep, trebuie să știe că puținele excepții nu fac decât să întărească regula;

ESTETICA VIEȚII cotidiene

cit despre autorul „Inverlii”, atitudinea sa reprezintă manifestarea unei ciudașenii, egală cu aceea care-l făcea să nu mănânce carne de pui. E drept că a existat și d'Annunzio cu cele o mie de cămăși ale sale (sau poate chiar mai multe, nu-mi amintesc exact), dar orice exagerare nu e decît inevitabilă și se inseră în afara pledoariilor mele.

Astăzi e greu să înțelegem în incinta unui teatru oameni îmbrăcați necorespunzător; e un respect datorat artei, pe care toți îl acordă și e cu totul firesc de îndată ce, bunăoară, Machiavelli împingea scrupulul în această privință pînă la a-1 citi pe clasicul latin în finuță de gală, iar Haydn compunea cu peruca pe cap.

Fără a saluta dictonul vulgar ce spune că haina face om, trebuie să atribuiem toaletelor vestimentare importanța ei normală, căci ne va fi greu să nu recunoaștem raporturile indiscutabile între om și vestimentul său de atitudine ori să-l reliefeze personalitatea sau starea de spirit. „Que! poète oserait, spunea Baudelaire, dans la pureté du plaisir causé par l'apparition d'une beauté, séparer la femme de son costume?” Pictura tuturor vremurilor nu oferă nenumărate argumente, căci fiecare portret utilizează hainele ca pe o valență a expresivității: cine va putea detașa din amintirea unui portret de Frans Hals, Velasquez sau Reynolds, hainele modelelor, cine va uita imensele, halucinatele gulere ale portretelor lui van Dyck cu geometria lor ca de veche stilizare egipteană, cine va uita velurul pinzelor de maturitate ale lui Tizian (înainte de acelea ale bătrîneții, despre care Goethe spunea că reprezintă mai mult pictura „idei de velur”), cînd în unduirea lui, un bust de Veneră strălucește ca un brillant într-o superbă montură?

Clasele dominante de odinioară își apărau cu înverșunare monopolul asupra eleganței vestimentare, mergînd pînă la a interzice prin lege accesul la materialele nobile: e cunoscută de pildă ordonanța din 1572, prin care se

ubucate de ploii, apele intră forțat în zămintele joasă, izbesc bolitura, plesnesc perile, se string și plesnesc din nou perile, și-i plesnesc iarăși, glumind, înstrăbuțind sărăci suvoi.

E un om care stă acolo în pragul viitorului. Se ține tare să nu-l ia apa. Cu dreptă apucă zidul neted, de beton, al galeriei. Încearcă să se chinacească. Apa intră, trîmbă, și-l mută. Apucă zidul sting, se împinge înainte. S-a izbit cu țesăta de metal în perete. Se îndreaptă, se sprijină în picioarele tălpuite cu fier. S-a întors spre amonte. Încearcă să se chinacească iar. A izbutit. Întinde mina în lăcașul vanei. Apa îi respinge mina, i-o lipește cu sila de corp. Întinde mina din nou, opinește înainte piciorul împingător. Scormonește cu mina în zid de țesăta. A mai dat de o piatră. De încă o piatră, bolovan mare, zgrunțuros. Aruncă rîngă; apa țîștește și o duce prin tunel ca pe o suveică scupînd-o afară în mîncă. Aruncă bolovanul; apa grohăie și-l împinge de-a dura stropind ne-reșchi cu el. Aruncă alți bolovani; apa îi ia mina, i-o sucește. Îl întoarce, îl dă cu capul de betonul din dreapta. Chinga de pe culul cingătoarei se zburcă. Omul se propăștește, se readeuce la loc, se chinacească iar, scormonește. A dat pesle un bolovan; și peste încă un bolovan. Îl scoate lîngă zidul de piatră, se întoarce anevioie, îl scapă, se propăștește cu bucurie de o greșită înțelegere, și nu mă voi putea lipsi de a spune în această ordine de idei, citeva cuvinte: e vorba despre modă, cuvînt vitregit în mentalitatea celor prea înclinați spre sobrietatea nu o dată deviată, dar avîndu-și un sens și o inepugnabilă justificare. Departe de a fi un simptom de neseriozitate și înclinare frivola, moda reprezintă aspirația firească spre nouate, spre un ideal de perfecțiune estetică și de permanentă adecvare la coordonatele contemporaneității, pentru că și atunci cînd sint relatele linii și obiceiuri mai vechi, ele au în inevitabilele rețetări înclinații ale epocii respective. E în această căutare — atunci cînd nu e degradată de extravaganță și dau-dysm — un act de aproximație a frumuseții și în această lumină moda e un fenomen ce nu poate fi ignorat. Am citit, cu citeva luni în urmă, un frumos articol publicat în „Literaturnaia Gazeta” de către scriitorul sovietic G. Gulia, care relatează o convorbire cu citiva eroitori; reprodus în fapt de a conțina în mod inexplicabil să croiască pantalonii prea largi, după vechile mode, și primind răspunsul că sint unii

inginerului șef la telefon. — Cum merge? Răspuns: — Bine.

E legat și de două stive de fier plantate la intrarea tunelului. Tîntat în fier, tîntat vreo 60 de oca în spinare, omul lucrează de opt ore. Scoate fără întrerupere rîngi, lemne, pietre, scoabe, prundiș din șanțulețul în care se va îmbrucea zăgăzul de oțel atunci cînd va cădea odată și pentru totdeauna peste vană. Le scoate și le aduce altele. Le știrbe, le opinește, le dă pradă apei.

Decum a intrat, de dimineață, a dat de un bulucum înțepenit de-a curmezișul în hruba de beton, tîind drumul după pofta lui. L-a zgrîțit ușor cu mina, bulucumul nu s-a lăsat dus. A încercat să-l îndrepte; lemulul a scrișit surd, ca un zavod, din fibrele lui umflute de apă, ca și cînd s-ar fi prăgălit să lovească. L-a prigonit biserică într-un ochi de fum. S-a dat mai deoparte, a tras; lemulul nu s-a mișcat. A mai tras odată. A scos ochiul, l-a înodată mai către susuoară, a schimbat locul, țîrșindu-și picioarele încălțate în fier și sprijindu-se cu băgare de seamă de peretele a lipit spatele, a tras din nou. Lemulul a zburat, înodată în cutia vîlțuită cu apă, dar a rămas. Omul a ridicat un picior și a împins cu talpa de fier, o dată, de două ori, de trei ori. Suvouil, intrînd mereu, i-a hîrlinat piciorul rămas vertical, să-l surpe. Piciorul a vibrat. Omul a mai repetat o căleală bulucumul și i-a adus piciorul repede îndărăt lîngă celălalt, tîind de odgon, dar tot atunci lemulul s-a desprins pe neașteptate și ridicînd coada a țîșnit violent trecîndu-l în palma de față. A mai avut timp să-și tragă capul, să-și sugă burta. L-a văzut din spate statura, cu cerucile vîrșite în miezul dosului de apă, luncind ca pe boboan și căzînd grătos în hîu. Cit o li ceasul?

Tovarășul Parfenie n-a știut exact cum s-a mîngăit. Era o mîncă nouă, neașteptată în care nimoni. Cele patru ochiuri prin care Bistrița traversa colosul mare de beton al barajului nu i-au făcut frică. Ele trebuiau dezagăzate, rînit, ca orice încăperei, apucînd obiectele unui cîle unul, și la treaba asta se pricepea de vreo douăzeci și cinci de ani. Nici cu apa nu stătea prost, de vreme ce intra zilnic citeva ore în Dunăre, meserînd pe îndel-te la desurabere epavelor, descurcîndu-se cu îndemnare printre pistonii și lambuchiurile prinse în nămoluri, în împărăția lăcerii acvulice. Le hărtănea pe toate după anume rosturi mecanice, și dușmărești, apoi le lega fedeleș în odgoane și băieții trăgeau de sus scripetele pînă cînd se iveau pe locușii apoi cite o carcasă soldier. Într-un șirșit, pe îndelute, după alte rosturi speciale, ca să nu strice plămîinii, se iveau și Parfenie din apa Dunării și pleca acasă, repede zvîntat, cum pleacă din ministere șiiții și cu servite. Munca asta neobișnuită era în viața lui regulă. În fiecare zi apa îl presa de sus, din margini, din spate și cele șizeci sau șaptezeci de oca de echipament se sprijineau pe mușchii lui încoadzeți. Se mișca pe bancurile de nisip ale nămolărilor ca printr-o curte întîmă, submersă, mîngîiată de virtuoasa prelingere a Dunării. Acum însă Bistrița, bestie șturlubetecă, îl incolțise aici în gangul strîm, în care nu erau decît două ieșiri, — din care una însemna moartea.

Aici nici dulgheria, nici mecanica, nici principiile de navigație, nici normele sanitare nu mai puteau prea mult. Măsurile se luaseră. Inginerul trebuia din cînd în cînd, cu o umbră de îngrijorare: cum merge? Parfenie, chinat pe vine, scoate bolovanii mari de pe baza tunelului, ferice capul de vreo crotă rădăciță, primea în burță și în piept presiunea neobișnuită a apei vijelioase, se țira, se lipea, cădea, revenea și răspunde: — Bine.

Și totuși, nu era prea bine hîrlăcile orele treceau și bulboana sporise în loc să scadă. Bistrița, pînă alaltăieri potolită, venea de ieri în puhoare mari de pe urma ploilor și le scurgea, fierbînd ca o drojdie, prin baraj. O gură se închisese, rămîneau trei. Din trei, una se supunea dreticării de către omul acesta harnic, aducînd puhoare mai puține pe locul curșat; a doua îl ținea mai-mai în cumpănă; a treia însă, cea de acum, îl potocnea și îl frîngea, nimicîndu-i truda, cu rafale nesfîrșite de aluviuni noi și cu stropelș brusc de apă gîlgînd pe presiune. De citeva ori a simțit că se slîrșește. A vrut să tragă capul, să se ceară ieșirea. Era în capul năcut de deșete trîfne, cu umerii coșii de lamele puhoiului.

Dar se hotărîse pentru astăzi închidearea vanelor. Din trupul barajului aveau să se desprindă și să cadă peste vane trei mari porți, care odată pornite de sus, nu mai puteau fi ridicate pentru nimic în lume. O

portă să fi găsit în drumul muchiului ei un obiect, rămînea neîmbucată cu ușorul de beton, crăpat, deschisă apei care ar fi pătruns ca o sopriță și țîșind în aval ar fi dat de rușine o muncă de zece ani. Acum această muncă era în mina unui om; pentru un ceas, miliardele de ceasuri ale barajului depindeau de un om.

Trebuia poate să iasă, să amine. Dar nu exista nici amînire. Jur împrejur, pe mari peluze verzi, stăteau oameni de toate felurile. Stăteau și așteptau, lumîndu-și țigara, mîncîndu-și piinea cu brînză, primînd în toate părțile. Erau oameni care credeau. Munciseră, așteptaseră, credeau. Erau și oameni care nu credeau.

— Apoi de-amu trece și soarele după Ceahlău și văd că tot nimic nu împrăvesc. Stai aici astîmpărat Vasile, unde mergi? — Mă duc să văd ce s-aude. — Poi nu vezi ce s-aude? De s-ar auzi, s-ar și vedea. — Poate n-a fi azi. — N-a hîrni azi, și n-a hîrni mine, că nu vrea ce de sus. — După cel de sus? — Fieci cum știi și cum poți. D-apoi ia că nici fără El nu se poate. N-or zis că-nchid azi-dimineață? Cum l-am închis eu, l-or închis și ei. Lăsați că mă duc eu să-l închid, mă! — Vorbești așa că ești proastă. — Imi pare bine că s-ai mai înțeles și tu cine, vite-tube.

Sub bolțile de beton, tovarășul Parfenie scoate cîle bolovan.

— Asta nu-i apă s-o țî legată, apoi să îi turtorul cel mare. Iam cîne vine și cum pîfîie. Și numai de ieri s-o umflată așa, vezi bine. O avut dreptăle Profira lui Irim. — După zăluda aceea te iei dumneața? — Lăsa că n-a hîrni ei de ieri pe pămînt și o mai hîr vorșit și ea cu cine trebuie, c-o fost dusă azi-primăvară la minăstiri. — Și dac-o fost dusă? — Lăsa că mărgă pe la ușile altora, nu s-ai caute de ale ei. — Și-o li căută și ea de suflet, că-i mai scump ca toate bogățiile, așa și știi. Lăcaștia ce-or ajuns c-or zidit zidul pînă și cu și n-ai pot închide în genunchi, s-a sculat și a aruncat un ciot mare de lemn, cit o lodbă.

— Ai să vezi că-i închid. — Cînd, că iacă noaptea? — L-or închide mine. — Ah! Da-da! l-bine, da. L-or închide, și eu zic. De ce nu l-or închis astăzi, dac-a s-ai destepți?

— A venit apa și a mai zvîrlit o puduzerie de pietriș. Trebuie scoasă. Apa împinge tare, să rupă chingile. Cit o li ceasul?

— Apoi tot au mai fost uril care au crezut. Da! nu creștea și sus. Nu lăsa ei să se schimbe cea o grindin el. Bistrița-i din vezi, și-i curgătoare, și nu s-a opri pînă n-a zice el. — Da

Străvechitul plutării față-n față cu modernul baraj

mai oprește-ți gura, fimee, că vreau să văd ceva. — N-ai decît să te uși pînă te-ai prinde noaptea pe aici. Noi ne decem de-amu, hai Dumitru. — Ba, că eu nu mă duc. — Ba poți să te duci, căs alege cele drept de cele strîmbe. Tot mi-o spus Marica sa dau lumînări. — Ce lumînări?

— Așa nu-i în patru labe. Culul de la cingătoare e smucit cu putere. Apa vijlie, bolborosește, fundul e alunecos. În orice clipă poate năvăli pe gura tunelului un drug, o piatră, care să izbească geamul cășii, să-l spargă, să crape ochii cu așchiile aruncate, la presiune. S-a întins pe bură. A ajuns cu mina pe fundul șanțulețului. Pentru o clipă șanțulețul e liber. Pentru cit timp? Ah, dacă s-ar putea închide vana acum! Dar mai sint de controlat celelalte două ganguri. În timpul asta șanțulețul se umple din nou.

— Ce lumînări, fimee? — Treaba mea. — Și vezi că nu s-o făcut, vezi? Vezi? Ce mai spui? Vezi că taci? — E-ai pace. — Iacă dreptătea. — Dă-mi pace să nu-ți dau una. — De-amu poți să-mi dai, că tot nu-mi scoți asta din cap. Și mai is și alții, care nu-s cumiții ca voi și care știu adevărul. Iacă, dacă nu vrea Dumnezeeu, vezi?

Pe fața apei nu se zărește nimic. Multimea stă de azi dimineață și așteaptă. În cadrul mare, circular, al lacului viitor, oamenii par ca într-un amfiteatru, spectatori unei crunte reprezentări străvechi. E o reprezentare nouă. O coridă, ciudată, fără seamăn, acunsă înlăuntrul colosului de

PE MARGINEA PAVILIONULUI DE MOSTRE

ce prezintă aspectele multiplelor for-tolare: pulovere, veste, jachete, scame-pole, completuri, juse, rochii de uzul, rochii de seară... Marea nouate, „doul” acestei expoziții de mostre e liv-fașșată, de sigur, de țesăturile de re-lon. Iar printre acestea, dantelele, per-delele, velurul, și mai cu seamă ple-durile, apoi ursonul și blănuțurile din lire sintetice, alcătuiesc fără greș re-voalța în textile.

Astrahanul, vizionul și leopardul au înțelate de a fi un semn plutocratic. Aceste blănuri nu mai sînt făcute spre a măguli amerii nababeselor și mar-lor curțezane. Au ajuns, prin prețul lor modic, la îndemîna unei simple lucră-torie iar amerii ei atît de frumoși me-rită cu atîta mai mult un asemenea dar, un asemenea omagiu.

Melanul și celelalte gaze naturale au fost pînă în anii puterii populare, o bogăție cu totul neglijată. Cum negli-giată au fost și bauxita, sarea, trestia. Neglijată și industria chimică, azi re-organizată, modernizată și întregită cu întreprinderi noi, care își aduc, în ac-tuală expoziție, sîmnele activității lor. Un oast domeniul s-a deschis în această materie activității rominești, alădăd în surșinul de complex de inferiori-tate. Substanțe sintetice și colorante, îngrășăminte, produse clorosodice, negru de fum, acid sulfuric, amoniac, acetilene, tananji, material plastic, sodă caustică și calcinată, benzen, toluen, etc, etc; ne ierte cititorii pentru aceas-tă stranie înșiruire. Dar aproape tot ce-i pomenit acî se cumpără mai ieri din străinătate. Acum se fabrică în țara.

Puterea Africii

La simpla atingere a tobelor, o mare vijelie se pornește și poartă de la un ocean la altul steagurile libertății, ca pe niște uriașe incendii.

La lumina lor, vezi Negrii ridicîndu-se, ca o furtună de vară.

Ergiții uriași sînt puse în mișcare; mari năzuinți urcă de la amefitoare adîncimi și se încheagă, deoin forță materială umană. Sînt înclățări acolo și eforturi.

Dar totul se întîmplă cu atîta putere, totul se împlinește cu atîta necesitate, încît celor ce privesc de departe li se pare că un continent necunoscut este ridicat cu brațele, de pe fundul oceanului, ușor și repede, în ritmul unui cîntec negru, la simpla atingere a tobelor.

Spre Bicaz

* Care poet ar îndrăzni, zugrăvind plăcerea pricinuită de spăritul unei frumoase, să separe femeia de vestimentul ei?

A. E. BACONSKI

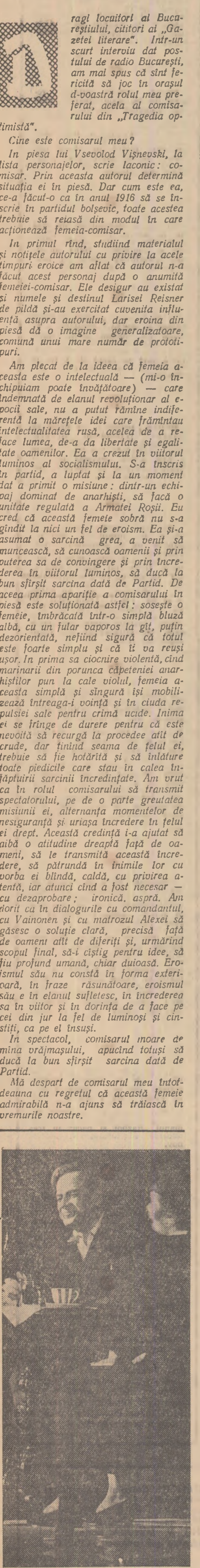
Traian COȘOVEI

15 aug. 1960

TURNEUL TEATRULUI ACADEMIC DE DRAMĂ „A. S. PUŞKIN” DIN LENINGRAD

Cine este femeia-comisar de Olga I. LEBAZAK

PROTASOV ŞI SIMONOV

Olga I. Lebazak, artistă deosebită a teatrului „A. S. Puşkin” din Leningrad...

După o nouă întâlnire cu Fedia Protasov, ne amintim fără să vrem de cuvintele lui Cehov despre Tolstoi: „Gândiți-vă numai că el, el e acela care a scris că strălucirea ochilor în tinerețe...

și prezintă cneazului Abrezkov scuze grăbite, aștează — pe jumătate sincer — o umilțică care nu-l umilește. Fedia Protasov străbate scena cu pași grăbiți, urmărind de umbra „medului său”...

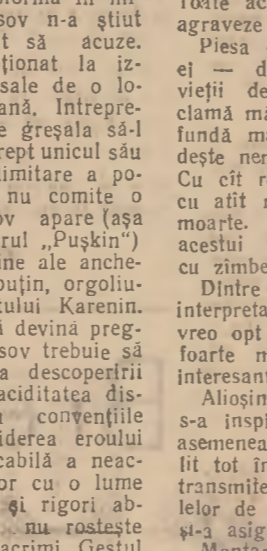

N.K. SIMONOV în rolul lui Fedia Protasov din „Cadavru viu”

vinește lucrurile din cameră ca și cum ar executa o recunoaștere a caracterului lor cert și rostite apoi cu o dureroasă fermitate, căutând să se convingă pe de înisuri că totul este hotărât: „Minunat, admirabil!...”

lui VI „Bine, foarte bine” poartă în ele un abia simțit tremur, în vreme ce privirea capătă dintr-o dată o sumbră fixitate iar spectatorul înțelezând că s-a comunicat decizia unui act dezesperat. În scena următoare, scena sinuciderii ratate, strigărilor: „Nu, nu pot!”...

Bineînțeles, Protasov capătă relieful său deplin în înfruntarea din cabinetul judecătorului de instrucție. Aci glasul său răsună plin, nervozitatea care însoțea actele sale dinaintea scenei decisive se transformă în mișcarea coplesitoare, Protasov nu-a știut să lupte, dar în frânturile și rugămintea. Spectatorul asistă emoționat la izbucnirea demonstrației sale de o logică simplă, adică umană...

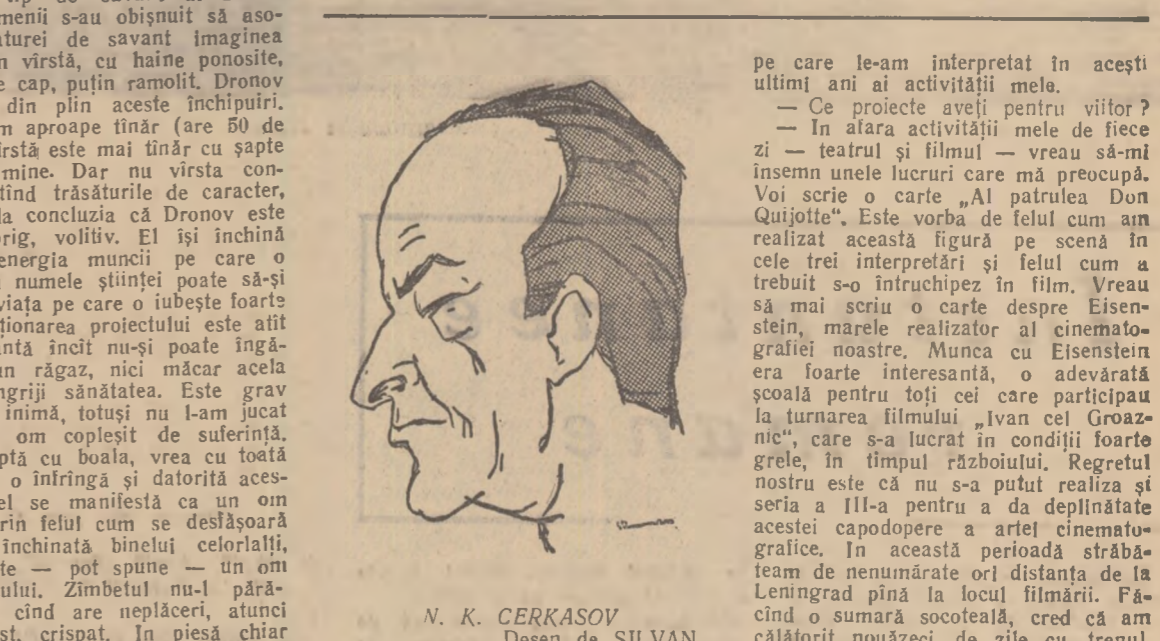

V. MINDRA

Cătoroi nu înțeles desigur că, încercând mai sus să schițăm imaginea lui Fedia Protasov în câteva episoade ale dramei sale, am avut în vedere creația de neuitat a lui N.K. Simonov în acest rol de o covârșitoare complexitate. Am înțeles că înșiși (și nu fără o deplină justificare) epitele înfățișate pentru interpretarea dată rolului principal din „Cadavru viu” de către unul din cei mai eminenți actori ai acestei epoci...

NIKOLAI CERKASOV despre:

- două roluri grele: Dronov și Maiakovski
● colaborarea cu Eisenstein
● București și bucureșteni

N. K. CERKASOV Desen de SILVAN

A vorbi cu N. Cerkasov, este o încercare literară, mai ales actor sovietic fiind asaltat de nenumărați ziariști, cunoscuți și admiratori. În serile când n-are spectacole, actorul este solicitat să vină în mijlocul studenților, a publicului, să vorbească despre munca sa, despre ultimele creații, să recite. L-am rugat să ne acorde câteva minute pentru cititorii „Gazetei Literare” spre a ne vorbi despre rolurile pe care le interpretează în ultima vreme...

„TRAGEDIA OPTIMISTĂ”

O. I. Lebazak, artistă deosebită a teatrului „A. S. Puşkin” din Leningrad...

N.K. Cerkasov, artist al populului al U.R.S.S. și G.K. Irușina, artistă emerită, în „Totul rămâne oamenilor” de S.I. Alotșin.

Magistrală la Moscova

Instantanee romane

Contrastele. — Primum contact cu străzile Romei e uluitor pentru turist. Niciunul dintre marile orașe istorice ale lumii nu s-a dezvoltat sistematic, pe sectoare separate, dar, oricum, cartierelor și epocilor se delimitează. La Gracovia, orașul a crescut în cercuri concentrice în jurul nucleului medieval. La Roma, ceea ce puțin patru orașe — antic, medieval, al renasterii, modern — se amestecă mereu.

De la aeroport, după instalare, clișava am pornit să vedem orașul. Viale Manzoni, Via Labicana — străzi centrale cu baruri, magazine și afișe pestrițe. După zece minute de drum, ne-am ieșit în față, uriaș și neverosimil, Coliseul. Mai tirziu ne-am obișnuit cu prezența circului lui Titus, a devenit punct de reper. Dar atunci am intrat deodată în lumea vestigiilor antice de pe Via dei Fori Imperiali: forurile, cele trei arcuri, Bazilica lui Maxențiu, columna lui Traian, Pe Capitoliu, piața lui Michelangelo cu cele trei palate, la mijloc cu statuia călare a lui Marc Aureliu. La câteva zeci de metri, varamul din Piața Venetia, magazinele și circulația de pe Via del Corso.

Contrastele acestea le-am regăsit peste tot. Termele lui Dioclețian — o parte din ele a fost transformată de Michelangelo în superbă Santa Maria degli angeli — privesc în față recentreconstruită gară Termini, uriaș ansamblu de sticlă și beton. De pe Via Veneto — strada barurilor luxuoase pe care biata Cabiria se aventurază cu timiditate, și unde eleganții Romei chelulesc într-o seară ova mai mult decât cheniza unui salariat, ieși prin severa Porta Pinciana. Epocile și stilurile arhitecturale se pun în valoare prin contrast și cetea capătă farmec particular.

Sint și contraste mai puțin armonioase. În orașele înțesate de turiști descoperi realitatea unui bine cunoscut tip literar. E acel turist american pentru care Sixtina și Campidoglio intră în prețul hotelului. Am văzut-o la Sixtina, multiplicată în zeci de exemplare, pe doamna Dodsworth tip 1960, cu rochie blondă, pălărie cubică și pantoloni-cui.

Continuitate. Pe colina Gianicolo, pe locul unde ostășii lui Garibaldi au luptat cu trupele lui Napoleon III, trimise să apere dominația papală asupra Romei se ridică monumentul lui Garibaldi. Prismatic, sobru, poartă inscripții alese din vechile lozinci pentru eliberarea Italiei.

La cimitirul Campo Verano, chiar lângă intrare, un monument funerar poartă scris numele lui Garibaldi. În apropiere sint câteva morminte de rezistenți. Cartierul acesta a singurat mult în timpul războiului trecut. Pe o casă din Via dei Sardi, o placă amintescă că acolo a trăit și a murit medicul Manuel Gelsomini care a îngrijit pe săracii cartierului. A fost unul dintre cei trei sute douăzeci de ostășii pe care hitleristii i-au asasinat în Fosse Ardeatine ca represalii pentru că treizeci și doi de ocupații fuseseră ucși într-o acțiune a Rezistenței.

Pe ziduri, chemări ale Partidului Comunist Italian.

Silvian IOSIFESCU

TRAN VAN LAM (R. D. Vietnam) „In sfârșit pământul este al nostru”

De vorbă cu: ALEXANDR KORNEICIUC și VANDA VASILEVSKAIA

(Urmare din pag. 1)

de călini”, „Aripi”, „Frontul”, „Platon Crețel”. Ce dezbateți în ultimele dvs. piese?

— Ultima mea piesă, „Pe Nipru” este rodul deselor mele călătorii prin saatele Ucrainei. În decursul februarie, evocată încă de Gogol, evoluează colhoznicul, activistul al aparatului de stat, intelectualii. În piesele mele nu totul este pasnic: oamenii trebuie să lupte cu ceava, — altfel ar fi mai curând arhangheli. Am scris deci o comedie de caracter în care se află și personaje negative, conservatori încăpăținați, inapoiți. Este adevărat că orice om trebuie să lupte mult cu „bătrânul Adam” dintr-insul până când devine înaintat, se debarasează de tot ce e vechi și ruginit. Dar nu este mai puțin adevărat că există și oameni închiși. De alfel cred că lupta dintre spiritul progresiv și cel conservator este mai vie într-o societate socialistă decât în oricare alta.

— Ce teme vă solicită mai mult? Ce credeți în general despre problema tematicii?

— Impărțirea în tematică industrială, rurală, sau mediul intelectual este de mult perimată, după părerea mea. În centrul pieselor și cântărilor trebuie să stea omul, constructorul societății comuniste, indiferent de profesie. Desigur, înălțimea clasei muncitoare rămâne sarcina esențială a literaturii noastre. Dar să nu uităm că avem de a face cu o altă clasă muncitoare, inexistentă înaintea.

Am văzut un tânăr de 19 ani, absolvent de școală medie lucrând la o mașină minusculă o piesă care costa 50.000 de ruble. Era îmbrăcat într-un halat alb și semăna cu un chirurg. Era un intelectual în toată puterea cuvântului!

Intr-un colhoz, — și acesta este mediul în care plasează acțiunea pieselor mele — după deschiderea școlii de muzică, colhoznicul au cerut și deschiderea unei școli de pictură. Toți acești oameni ascultă muzică simfonică, ciese.

Intr-adevăr, nu este ușor să scrii acum despre clasa muncitoare! Epoca romanului „industrial”, schematică s-a terminat. Cătorul nu le mai acceptă. — Problema formei se discută mult în presa sovietică de specialitate. Ce credeți în această privință? — Am citit recent un articol al lui Mauriac despre Tolstoi care reprezintă un elogiu adus realismului. În același timp scriitorul francez își exprima îngrijorarea în fața soartei literaturii franceze, bintuite de diferite „mode”, de diferite forme care îmbracă în general același conținut: sexualism, pornografie, psihologism steril. Preocuparea pentru formă la noi, nu este nicicum o modă; citorii noștri cer opere desăvârșite.

— Știm că ați mai vizitat România în urmă cu câțiva ani. Ce impresii ați cules în această ultimă vizită în țara noastră?

Ne vorbește înții Vanda Vasilevskia, în cuvinte puține dar cu o gravă emoție: — Am cunoscut mai ales Dobrogea. Pe mine m-au interesat oamenii simpli de aici: țărani, pescarii. Nu vorbes-

alt de ceea ce ne-au spus ei. Am văzut pescarii în larg, pe Iurlună. În ochii lor strălucea puterea și oesella pe care și-o dă înfruntarea pînă a încredere în forțele tale cu natura dezlănțuită. Acest lucru e minunat. De alfel intenționez să scriu o schiță despre țărani dobrogeni.

An trăit în aceste săptămâni multe clipe frumoase ca scriitorii, ca militanți, ca oameni. Vizita în România a fost o mare bucurie pentru noi. Alexandr Korneiuc adaugă: — Acești oameni simpli încep să gîndească ca oamenii de stat. Aparținînd numeroaselor naționalități, uniți prin felul comun, ei discută vaste planuri de construcție. Despre construcție discută toți: directorii școlilor, colectivitățile, activiștii raionali și regionali. O epocă de grandioasă renasterse se desfășoară în țara dusa.

lar ca unul din vicepreședinții Consiliului Mondial al Păcii văd marele rol al României pe plan internațional prin faptul că este prima țară latină care construiește socialismul și prin aportul substanțial adus de cultura română la civilizația mondială.

Cristina LUCIAN

RĂSFIND PRESA SOVIETICĂ REALISMUL SOCIALIST ȘI PROBLEMA SUBIECTULUI

Articolul lui Arkadii Eliasevici, apărut în revista „Zvezda” nr. 9 a.c., intitulat „Realismul socialist și problema subiectului”, constituie o originală și creatoare contribuție în dezvoltarea teoriei literare a realismului socialist.

Pornind de la principiul unității dintre formă și conținut, precum și de la ideea realizării conținutului în interiorul formei artistice, autorul formulează concluzii noi, mente să dezvăluie modul în care are loc trecerea formei în conținut, exprimarea conținutului în formă. Este știut faptul că elementele formei (compoziția, caracterul, anecdoticul, detaliile, portretul, dialogul, etc.) apar ca expresie a conținutului și sint determinate de acesta. Este știut de asemenea că între aceste elemente nu există o echivalență a gradului de importanță (portretul, dialogul sint subordonate conținutului personalului, de pildă). Toate elementele formei (în afară de compoziție) sint exprimate în operă prin intermediul limbii literare, care nu este element al formei, ci materialul ei viu. Elementele formei, luate izolat și static, nu pot dezvălui citorul fondul de idei pe care așistul intenționează să-l exprime. Dar în același timp — arată A. Eliasevici — și ideea că forma artistică ar fi o totalizare mecanică a elementelor ei componente — deși o atare delinire (a formei ca totalitate a mijloacelor de expresie) este destul de răspîndită — nu pare temeinic motivată. Ce este atunci forma artistică? Dacă detaliile, portretul, dialogul, etc. sint mijloace de creare a personajelor, iar personajele, caracterele se conturează în cadrul legăturilor dintre ele, nu urmează să că trebuie să căutăm forma „care dispare” tocmai în domeniul mișcărilor și interacțiunilor caracterelor?

Orice operă a unui scriitor realist este un organism întreg și unitar care se exprimă prin formă, ca istorie a căutării sau căutător caracter, într-un anumit mod organizate (compoziție), dezvoltându-se în cadrul faptelor și acțiunilor acestor caractere (înținga),

într-un anumit context istoric, fixat de autor în descrieri ale timpului și locului acțiunii. Dacă aceste noțiuni care înglobează dezvoltarea și interacțiunile caracterelor și denumirea de subiect (rūs. sjuet), în mod neîndoișor vom ajunge să înțelegem mai adinc, în ce constă această mult discutată formă artistică în care se realizează deplin conținutul, această formă pînă de conținut (soderjatelnaia forma), care exprimă pînă la capăt concepția, fondul de idei al autorului. În același timp alungem și la rădăcina de vechi conceptie în care se înțelegea prin subiect succesivitatea cauzalo-temporală a acțiunii. Termenul în noua sa accepție a fost lăsat pentru prima oară încă de Gorki care scria: „Subiectul înseamnă legăturile, contradicțiile, simpatia, antipatiile și în genere toate raporturile reciproce între personajele create de autor. Subiectul înseamnă dezvoltarea și organizarea în cadrul operi de artă a timpurilor și caracterelor”.

Cum stau lucrurile în poezia lirică unde nu avem de-a face cu caractere care se conturează în raporturi reciproce, în coliziuni exterioare, în întreg? Dar oare nu ne vom întîlni și în poezie cu caracterul eroului liric, identic cu personalitatea poetului, dar individual legat de acesta? Fiecare vers marchează evoluția căutător sau căutător gînduri, trăiri, emoții și reprezentări, urmărește dezvoltarea, confruntarea și devenirea acestor gînduri, trăiri, emoții, etc., care se constituie în „subiect” liric, deosebit, cu legi proprii, specifice poeziei. Acestel conturări a „subiectului” liric cu caracter distinct, și sint subordonate toate celelalte elemente ale formei poetice: metafora, ritmul, rima, măsura, etc. Niciunul din aceste elemente (ia fel ca în cazul elementelor subiectului în epică) nu sint în legătură nemijlocită cu conținutul poeziei. Ele — arată A. Eliasevici — sint indirect legate de acesta, întrucît numai așa numitul „subiect” liric exprimă și realizează conținutul, fondul de idei, concepția poetului. C. B.

contrapunct

O revistă americană publică cifre care confirmă scăderea numărului de filme produse la Hollywood cu și scăderea numărului de spectatori. Față de perioada 1945-1953 la Hollywood au fost turnate în 1959 cu 60 la sută mai puține filme iar sălile de spectacole au cunoscut o scădere cu 45 la sută a numărului de spectatori.

Situație similară în Anglia conform unor declarații ale regelui cinematograful britanic, lordul Arthur Rank, care a arătat că numărul spectatorilor a scăzut cu peste 50 la sută.

La Leipzig a fost inaugurată noua Operă de stat. Clădirea a fost ridicată pe locul vechii opere, distrusă de bombardament, dar într-un stil modern. Acustică perfectă, 1700 de locuri, participarea la inaugurare a lui David Oistrach, a orchestrei Gewandhaus și a cunoscutului dirijor Franz Konwitschny — lăta câteva date asupra operi. Intila premieră este „Maestrul cântăreți din Nürnberg” de Wagner, iar a doua baletul „Frumoasa din pădurea adormită” de Cealikovski.

Filmul „Micul soldat” regizat de Jean-Luc Goddard, unul din fruntașii curentului „Nouvelle vague”, a fost interzis în Franța. Goddard care este de origine elvețiană a fost amenințat cu expulzarea dacă va proiecta filmul în străinătate. Căuza furiei autorităților franceze? Filmul cu referință la războiul din Algeria.

Cu ocazia Festivalului de artă de la Berlin (R.D.G.) prezintă spectacole în sala „Maxim Gorki” și renumitul teatru londonez „Workshop” care va juca o piesă de Stephen Lewis.

La Paris se reprezintă cu mare succes o comedie muzicală realizată de George Soria după piesa „Copilul albită” a dramaturgului sovietic V. G. Pișca, piesă care se joacă de peste 20 de ani la Teatrul de satiră din Moscova.

Revista sovietică „Voprosi literatury” (Probleme literare) publică în numărul din luna octombrie articolul „Cum a fost scrisă „Poveste din Irkutsk”, semnat de autorul piesei A. Arbuzov.

„În țara oazelor și deșerturilor” se întindea volumul publicat de V. Korodev, corespondent al ziarului „Izvestia”, în urma călătoriei făcute prin țările Orientului Arab. Autorul știe să descopere principalul și să-l redea cititorului sub o formă atrăgătoare și autenticitate pe care o capătă relatările vii ale martorului ocular. Din raportaje se desprinde simplită omului sovietic pentru popoarele care s-au eliberat de sub jugul imperialismului.

„Zanzabuku” — „Călătorie primedioasă” este titlul volumului publicat de Editura Grafică din U.R.S.S., în care este descrisă viața pigmeilor Bambaru din Africa. Autorul, Lewis Cotlov, „vinează” animalele sălbatice cu aparatul cinematografic și consemnează impresiile căpătate în cursul acestei vîntorii în urma întîlnirilor cu reprezentanți ai diferitelor popoare din Africa. Paginele consacrate pigmeilor sint considerate printre cele mai bune descrieri din literatura mondială privitoare la acest popor.

Principala temă în creația literară a scriitorului american Henri B. Fuller o constituie relațiile dintre artă și business în S.U.A. „Dacă în general se poate vorbi despre un precursor al realismului american, acesta este Fuller”, a scris Theodor Dreiser despre acest eminent scriitor american care în propria lui țară a avut succesul și fetece. Recent, în U.R.S.S. au apărut în volum nuvelele „Căderea lui Abner Joyce” de Doctorul Hiwly și dovezicul făcînd astfel cunoscut cititorului sovietic opera și talentul scriitor realist american.

Cu prilejul comemorării a 50 de ani de la moartea marelui scriitor rus Lev Tolstoi, revista „Houtgu Sulus”, organ al U.N.U.M. scriitorilor din Iakutia, a început publicarea în limba iakută a unor fragmente din romanul „Război și pace” în traducerea scriitorului N. Mordînov.

În 27 de librării din Moscova s-a sărbătorit la 9 octombrie tradiționala „Zi a poeziei”. Cu acest prilej a apărut almanahul „Ziua poeziei” în 1960, au avut loc mai multe serate literare și s-au organizat numeroase bazare de cărți.

Revista bulgară „Septembrie” a publicat prima nuvelă a scriitorului bulgar Miroslav Radev. „Pe trotuar”, care a strînit un viu interes. Scriitorul descrie viața unui medic venit să lucreze într-o îndepărtată așezare de mîner. Critica remarcă prețiozitatea autorului de a „arăta” veridice caracterul uman” precum și prospețimea mijloacelor artistice folosite de M. Radev.

Brecht și revanșarzii din Frankfurt

Arturo Ui interpretat de Ekkehard Schall

berlate confirmată de primarul orașului și de consilierul cultural care au refuzat să răspundă la următoarea întrebare subversivă: „De ce ați invitat aci „Berliner Ensemble” — pusă de reporterul unui post de radio. Nu-i ușor, după cum se vede, să măntinți o pitine... oficială în Germania vestică!

Arturo Ui a plecat apoi la Marl și de aci la Frankfurt. Marele oraș de pe malurile Main-ului se pregătise de mult pentru acest eveniment. Oamenii își cumpărau bilete, cetele așese, recitau piesele lui Brecht. Năpricel se sbăteau să interzică turneul. Ședința a consiliului municipal. Manifeste. Ediții speciale ale ziarelor. Vine sau nu „Berliner Ensemble”? În sfârșit, seara premieră. Domni în frac, doamnele, frumoasele orașului, în rochii lungi. Dar ziaristii, foto-reporterii, așii rubricilor de scandal (la Frankfurt apar unele din cele mai importante ziare vest-germane) nu veniseră pentru a completa rubrica mondenă.

Spontan, dinainte organizat, au început provocările. Publicul trebuia împiedecat să pătrundă în teatru. Se împart manifeste cu textul unei proclamații a organizației locale a partidului democrat creștin (sfîntă toleranță creștină). Pe cer au apărut avioane. Se aruncă alte manifeste cu conținut aproape identic, nu mergî la teatrul Polifia asistă binevoitoare.

Care a fost reacția publicului? Reproducem un pasaj din raportajul apărut în marile ziar „Frankfurt Rundschau”: „În această ediție specială (e vorba de manifeste n.n.) președintele fracțiunii creștin-democrate din Frankfurt, Ludwig Loh, afirmă că turneul berlinezilor din este

„un scandal pentru Frankfurt” ceea ce a umit, pe alții i-a amuzat, iar pe unii spectatori i-a înfurat”. Cu toate că spectacolul s-a terminat foarte tirziu, același ziar a mai inserat următoarea știre la „ultima oră” sub titlul „Spectacol ovațional”: „Prezentarea miercuri seară la „Teatrul Mare” din Frankfurt a piesei „Ascensiunea lui Arturo Ui poate fi oprită”, a fost urmărirea de public cu mare atenție, aproape fiecare scenă a fost vălăndată și nimeni nu s-a gîndit să denunțeze acțiunea de pe scenă. Am văzut un joc artistic desăvârșit. Decamdată numai această scurtă relatare a criticului nostru F. R.”

Spectacolul a avut deci loc. Spectativa a avut succes. Oamenii sînt de veghe, năprica a fost lăsată n.o.

Sergiu BRAND

N. B. — Ne-a sosit ziarul vest-german „Neue-Press”. Consilierul municipal democrat-creștin Fay ne complimentează, fără să știe. El afirmă: „Brecht este un reprezentant poetic al comunismului”. Acest demn reprezentant a făcut să răsună în orașele Germaniei occidentale. Încrederea în forța celor care vor stabili ascensiunea oricărui Arturo Ui!

Director: Acad. ZAHARIA STANCU, Colagiul redacțional: Acad. MIHAI BENIUC, MARCEL BRESLAȘU, EUSEBIU CAMILAR, membru corespondent al Academiei R.P.R., PAUL GEORGESCU, (redactor șef); ION JEBELEANU, membru corespondent al Academiei R.P.R., ION MIHAILEANU, V. MINDRA (redactor șef adjuncț) MIHAIL PETROVEANU (redactor șef adjuncț), CICERONE THEODORESCU, ION VITNER.